



การวิเคราะห์เนื้อหาเพลงพื้นบ้าน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

จัดทำโดย

นางสาวชฎาพร	เกียรอด	รหัสนักศึกษา ๕๘๔๑๐๑๖๐๕
นางสาวผาณิตา	ประสพสุข	รหัสนักศึกษา ๕๘๔๑๐๑๖๑๗
นางสาวพิมพ์ภาพร	สุตวิเศษ	รหัสนักศึกษา ๕๘๔๑๐๑๖๑๙

สาขาภาษาไทย รหัสชั้นเรียน ๕๘๔๑-๐๑/๖

เสนอ

อาจารย์แสนประเสริฐ ปานเนียม

งานวิจัยเล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาคติชนวิทยา (๑๕๔๓๓๐๔)

ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยทางคติชนเล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีและด้วยความเมตตากรุณาเป็นอย่างสูงจากชาวบ้านอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรีและอาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย

คณะผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์แสนประเสริฐ ปานเนียม อาจารย์ประจำวิชาคติชนวิทยาที่ได้สละเวลาให้คำปรึกษา และให้แนวคิดเกี่ยวกับการทำวิจัยทางคติชนเรื่อง “การวิเคราะห์เนื้อหาเพลงพื้นบ้านอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี” อีกทั้งยังแนะนำวิธีการทำงาน การเก็บข้อมูล และยังแนะนำสถานที่สำหรับการลงพื้นที่ในการสัมภาษณ์ชาวบ้าน ทำให้วิจัยทางคติชนเล่มนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณนายมาก วิจารณ์ นางรินทร์ ศิรินันท์ นางบุญ นกเทศ นางเยื่อน เยี่ยมเพื่อน นายมาก คงทอง นายลั่น ทองแขก นางพวน ทองแขก นายลิป หอมหวน นางเทียม ทับจิตร นางบุญธรรม เทศอัน และนายผล ทับแก้ว ผู้ที่มีความสามารถในการร้องเพลงพื้นบ้าน ที่ให้ความรู้เรื่องเพลงพื้นบ้านของอำเภอบ้านลาด ความรู้ที่มาของเพลงพื้นบ้าน เนื้อหาของเพลงพื้นบ้าน และคอยให้คำแนะนำเกี่ยวเพลงพื้นบ้านของหมู่บ้านอื่นในอำเภอบ้านลาด เพื่อให้คณะผู้วิจัยได้สามารถเก็บข้อมูลในพื้นที่ดังกล่าว

สุดท้ายนี้คณะผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ให้กำเนิดที่คอยสั่งสอน ให้สิ่งดีๆมาทั้งชีวิต และอยู่เคียงข้างมาตลอด ขอขอบคุณเพื่อนๆ สาขาภาษาไทย ที่คอยให้คำปรึกษาในการทำวิจัยเล่มนี้ให้สำเร็จลุล่วงคุณประโยชน์ที่เกิดจากวิจัยเล่มนี้ คณะผู้วิจัยขอมอบแต่ บิดามารดาและครูบาอาจารย์ทุกท่าน

คณะผู้จัดทำ

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาเพลงพื้นบ้าน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี โดยวัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ เก็บรวบรวมเพลงพื้นบ้านเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาของเพลงพื้นบ้าน ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี โดยสัมภาษณ์คณะผู้มีความสามารถในการร้องเพลงพื้นบ้าน จำนวน ๑๑ ท่าน โดยได้บันทึกเสียง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการศึกษา เมื่อนำข้อมูลมาขยายผลการศึกษา ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ ๔ ประเด็น ดังนี้ ๑. ประเภทของเพลงพื้นบ้าน ที่พบในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี แบ่งประเภทได้ทั้งหมด ๑๑ ประเภท ได้แก่ เพลงพวงมาลัย เพลงระบำ เพลงเห่เรือบก เพลงรำโทน เพลงปรบไก่ เพลงฉ่อย เพลงลำตัด เพลงแหล่ เพลงซิ่นตาล เพลงซอหม้อข้าว และเพลงเชยผี ซึ่งเป็นการเรียนรู้การร้องเพลงจากรุ่นสู่รุ่น ๒. ความเชื่อและพิธีกรรม ที่มีการสืบทอดกันมายาวนานโดยการร้องเพลงพื้นบ้านนั้นมีความเชื่อในเรื่องของการบูชาครูที่เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจเป็นการระลึกนึกถึงครูบาอาจารย์เพื่อความเป็นสิริมงคล ๓. ประเพณี ถือเป็นสิ่งที่ชาวบ้านยึดถือและปฏิบัติสืบทอดกันมา เมื่อมีงานประเพณีใดๆ ก็จะมีการร้องเล่นเพลงพื้นบ้านเพื่อสร้างความบันเทิงสนุกสนาน ให้กับชาวบ้านในงาน รวมถึงความสามัคคีของคนในชุมชน ๔. วิถีชีวิต เพลงพื้นบ้านส่วนมากจะพบในผู้สูงอายุที่มีอายุ ๗๐ ขึ้นไป ซึ่งบทเพลงพื้นบ้านบางส่วนจะมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตมาสอดแทรกการประกอบอาชีพ ธรรมชาติ ความเชื่อ ในท้องถิ่นนั้น แต่ด้วยปัจจัยต่างๆ ทำให้คนปัจจุบันหันมาฟังเพลงไทยนิยมมากกว่าเพลงพื้นบ้าน จนทำให้เพลงพื้นบ้านเริ่มจางหายไป ที่สำคัญคือผู้ที่ร้องเพลงพื้นบ้านล้วนแล้วแต่มีอายุที่มาก อาจจะไม่สามารถร้องเพลงได้เหมือนเดิม คณะผู้วิจัยที่มีความสนใจในเรื่องเพลงพื้นบ้าน จึงได้ทำเรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาเพลงพื้นบ้าน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี เป็นการรวบรวมเพลงพื้นบ้าน ในอำเภอบ้านลาด และการวิเคราะห์เนื้อหาของเพลงพื้นบ้าน เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาของคนรุ่นหลัง ที่มีความสนใจในเรื่องเพลงพื้นบ้าน และเพื่อให้คนรุ่นหลังได้ตระหนักถึงการอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านไม่ให้จางหายไปจากคนไทย

คณะผู้จัดทำ

บทที่ 1

บทนำ

1. ที่มาและความสำคัญ

สังคมไทยเป็นสังคมแห่งวัฒนธรรม ที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน ไม่ว่าจะภูมิภาคใด ก็ยังคงวัฒนธรรมประจำภาคเหล่านั้นไว้ ซึ่งนับได้ว่าวัฒนธรรมนี้เป็นสมบัติร่วมกันของกลุ่มชนเป็นมรดกอันล้ำค่าทางวัฒนธรรมของตนเอง ที่ผู้คนยึดถือปฏิบัติ จนก่อเกิดเป็นวัฒนธรรมที่มีการสืบทอดกันมายังอนุชนรุ่นหลังอย่างเหนียวแน่น เหมือนดังที่ นิคม มูสิกะคามะ (2545:3) กล่าวว่าวัฒนธรรม คือ วิถีชีวิตของคนเกิดจากกระบวนการอันซับซ้อน ทางสังคมหรือกลุ่มชนโดยรวมเอามิติทางด้านจิตใจ วัตถุ ภูมิปัญญาและอารมณ์เข้าไว้ด้วยกัน จนเป็นรูปแบบเอกลักษณ์ของสังคมนั้น มิใช่เพียงเรื่องศิลปะและวรรณกรรม หากหมายรวมถึงรูปแบบของชีวิต สิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน ระบบค่านิยม ตลอดจนขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี และความเชื่อต่าง ๆ

ขนบธรรมเนียม หมายถึง สิ่งที่สังคมในประเทศไทยนิยมประพฤติปฏิบัติต่อเนื่องกันมาเป็นเวลานาน และเชื่อว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม ที่ควรสืบทอดและสืบสานให้คงอยู่ และมีคุณค่าทางชีวิต และแอบแฝงไปด้วยความคิด ความเชื่อ จนยึดถือกันจิตใจว่าต้องปฏิบัติเช่นนั้น จึงจะเกิดความสุข ความเจริญ เป็นต้น

จารีตประเพณีหมายถึง ระเบียบแบบแผนความประพฤติของมนุษย์ที่มนุษย์ยอมรับและนับถือที่มีอยู่ทุกสังคมแต่โบราณกาล ที่เกิดจากมนโสน้ำนิ่งและมนธรรมตามแนวบรรทัดฐานที่ยึดปฏิบัติสืบต่อกันมาเป็นเวลานาน ตามระบบระบอบกฎหมาย

จากข้อความข้างต้น วัฒนธรรมในความหมายกว้างอยู่บนพื้นฐานของขนบธรรมเนียม ประเพณี ที่แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตซึ่งย่อมมีความแตกต่างกัน เนื่องจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง ที่แยกย่อยออกไป เช่น ภาษา การแต่งกาย ความเชื่อ และอาจรวมไปถึงสภาพภูมิศาสตร์ใน ขอบเขตใดขอบเขตหนึ่ง จึงอาจกล่าวได้ว่าเป็น “วัฒนธรรมพื้นบ้าน”

ดนตรีก็เป็นวัฒนธรรมพื้นบ้าน ที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรือง แสดงถึง ความรู้สึกนึกคิดที่ผ่านทางศิลปะ ในด้านภาษา วัฒนธรรม การแต่งกาย จนก่อให้เกิดเป็นบทเพลง โดยคนไทยใช้ชีวิตผูกพันกับเสียงเพลงและดนตรีพื้นบ้าน ที่มีลักษณะแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม ที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ ที่ถ่ายทอดผ่านบทเพลง การขับร้อง ที่สร้างความสนุกสนาน ความไพเราะ และประกอบกับศิลปะการเล่นที่เรียกว่า “เพลงพื้นบ้าน”

สุมาลี นิรมานภาพ (2527) ได้ให้ความหมายของเพลงพื้นบ้านไว้ว่า หมายถึง เพลงของ สังคมที่อาศัยอยู่ในชนบท มีอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก มีทั้งเพลงที่ร้องเดี่ยวคนเดียว ร้องโต้ตอบระหว่างกัน ร้องเป็นหมู่คณะ อาจมีเครื่องดนตรีที่สร้างขึ้นเองอย่างง่าย บรรเลง ประกอบหรือไม่มีเครื่องดนตรีประกอบก็ตาม เป็นเพลงที่เล่นสืบลอดกันมาปากต่อปาก โดยไม่มีการจดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร เล่นกันเพื่อความสนุกสนานบันเทิง ผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อยอ่อนล้าจากงานในไร่นา เพื่อการแสดงความรักของหญิงชาย เพื่อประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เพื่อแก้กรรม เพลงเหล่านี้ จะร้องกันเป็นภาษาถิ่นของท้องถิ่นเหล่านั้น มีท่วงทำนอง บท ขับ ร้อง ทำทางประกอบตลอดจนเครื่องดนตรีประกอบ อันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นนั้น ๆ

พูนพิศ อมาตยกุล (2529:189) พื้นบ้านของภาคกลาง จะแสดงออกในรูปแบบ การร้อง เป็นส่วนใหญ่ และใช้สำเนียงภาษาชาวบ้านท้องถิ่นภาคกลาง การร้องมักจะร้องเกี่ยวกับการเกี่ยวพาราสี โดยฝ่ายชายจะร้องเกี่ยวขึ้นมาก่อน ฝ่ายหญิงจะได้ร้องโต้ตอบกลับไป มีการใช้ ถ้อยคำแบบสองแง่สองง่าม และเน้นความสนุกสนานเป็นหลัก เพลงพื้นบ้านภาคกลางมีอยู่หลาย ประเภท แยกตามวัตถุประสงค์ของเพลง และตามโอกาสที่ใช้เล่น เช่น ถูคูหนาน้ำ ทอดกฐิน ออกพรรษา ก็จะนิยมเล่นเพลงเรือ เพลงหน้าผาก เพลงเครื่องท่อน เพลงรำภาข้าวสาร เพลงร่อย

พรรษา หน้าเกี่ยวข้าว นวดข้าว จะเล่นเพลงเกี่ยวข้าว เพลงต้นกำรำเคียว เพลงโนเนโน นาด เพลงจาก เพลงสงฟาง เพลงพานฟาง เพลงซึกกระดาน เพลงสงคอกำพวน หน้าสงกรานต์จะเล่น เพลงพวงมาลัย เพลงพิชฐาน เพลงสงกรานต์ เพลงยั่ว เพลงระบำบ้านไร่ เพลงข้าเจ้าหงส์ เพลงเหย่ย เพลงคล้องช้าง เพลงซึกเย่อ เพลงแห่นางแมว และยังมีเพลงที่ใช้เล่นได้ทุกฤดูกาล สำหรับเพื่อความบันเทิง ใช้เกี่ยวพาราสีกัน ได้แก่ เพลงฉ่อย เพลงอีแซว เพลงเทพทอง เพลงเรือ เพลงปรบไ้ ลำตัด เป็นต้น

จากการศึกษาในเบื้องต้น พบว่าเพลงพื้นบ้านในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี เริ่มห่างหายไปจากเดิม เนื่องจากมีปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงซึ่งเดิมที เพลงพื้นบ้าน เป็นที่นิยมในกลุ่มชน ไม่ว่าจะงานเทศกาลงานต่าง ๆ ชาวบ้านก็จะมารวมกลุ่มกันร้องเพลง แต่มาในปัจจุบัน ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีนั้นมีบทบาทสำคัญกับวิถีชีวิตของมนุษย์เราเป็นอย่างมาก สื่อต่าง ๆ ที่เข้าถึงได้ง่าย และสะดวกต่อการใช้งานจึงทำให้เป็นที่นิยมของคนรุ่นใหม่ ที่หันไปฟังเพลงไทยนิยมมากกว่าเพลงพื้นบ้าน ไม่ว่าจะเทศกาลงานต่าง ๆ จากเดิมรวมกลุ่มมาร้องเพลงก็ใช้การเปิดเพลงจากสื่อเหล่านี้แทนการมาร้องเพลงพื้นบ้าน จึงทำให้เพลงพื้นบ้านค่อย ๆ หมดความนิยมไปและอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญคือผู้ที่ร้องเพลงพื้นบ้าน ล้วนแล้วแต่มีอายุที่มาก จึงทำให้การร้องเพลงนั้นมีอุปสรรค ไม่สามารถร้องเพลงได้ และด้วยอายุที่มาก ความจำในส่วนเนื้อหาของเพลงอาจขาดหายไป จึงทำให้ไม่มีผู้สืบทอดเพลงพื้นบ้านเหล่านี้ และทำให้เพลงพื้นบ้านเริ่มห่างหายไป

การศึกษาเพลงพื้นบ้าน ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี เป็นส่วนหนึ่งในการสังเกตเห็นความสำคัญของวัฒนธรรมพื้นบ้านของเพลงที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งในด้านบทเพลง และการขับร้อง ที่บ่งบอกถึงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ของบรรพบุรุษที่ได้เรียนรู้และสืบทอดกันมา

2.วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเก็บรวบรวมเพลงพื้นบ้าน ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี
๒. เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาของเพลงพื้นบ้าน ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

3.ขอบเขตการศึกษา

คณะผู้จัดทำได้กำหนดขอบเขตการศึกษาเพลงพื้นบ้าน ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

- ศึกษาข้อมูลเพลงพื้นบ้านในเขตพื้นที่อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ได้ทราบว่าเพลงพื้นบ้าน ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี มีเพลงอะไรบ้าง
๒. ได้ทราบถึงรูปแบบของเพลงพื้นบ้านในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

บทที่ 2

สภาพชุมชน

จังหวัดเพชรบุรีเป็นเมืองเก่าตั้งอยู่ ณ จุดเชื่อมต่อระหว่างภาคกลาง (ภาคตะวันตก) กับภาคใต้ มีลักษณะเบ็ดเสร็จมีทั้งป่า เขา ทะเล มีประชากรและอาชีพหลากหลาย เป็นแหล่งรวมผสมผสานทางศิลปวัฒนธรรม เป็นแหล่งประวัติศาสตร์และโบราณคดี มีโบราณสถานโบราณวัตถุและวรรณกรรมต่างๆมากมาย ในอดีตเป็นเมืองสำคัญ เมืองท่า และเคยเป็นเมืองมีกษัตริย์ปกครองทั้งที่เป็นเอกเทศ และเป็นเมืองลูกหลวง นับได้ว่าเป็นเมืองสำคัญมีเอกลักษณ์ของตนเอง จะกล่าวว่ “เพชรบุรีเป็นเมืองที่มีอะไรหลายอย่างที่เมืองอื่นๆมี” ก็นับว่าไม่ผิดในบทนี้จะกล่าวถึงสภาพทั่วไปของจังหวัดเพชรบุรีโดยสังเขปดังนี้(ทองใบ แทนมณี ๒๕๕๑: ๑)

๑. อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ จดอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี และอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ทิศใต้จดอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ทิศตะวันออกจดอำเภอวไทย

ทิศตะวันตกจดพรมแดนพม่า

มีพื้นที่ ๖๒๒๕.๑๓๘ ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตปกครองเป็น ๘ อำเภอ ดังนี้

๑. อำเภอเมืองเพชรบุรี

๒. อำเภอเขาย้อย

๓. อำเภอชะอำ

๔. อำเภอท่ายาง

๕. อำเภอบ้านลาด

๖. อำเภอบ้านแหลม

๗. อำเภอหนองหญ้าปล้อง

๘. อำเภอแก่งกระจาน

ความเป็นมาของอำเภอบ้านลาด

อำเภอบ้านลาดเดิมอยู่ในเขตปกครองของอำเภอคลองกระแซง(อำเภอเมืองเพชรบุรี)ในปีพ.ศ. ๒๔๙๕ ได้ยกฐานะขึ้นเป็นอำเภอหนึ่ง เรียกว่าอำเภอท่าช้างได้ตั้งที่ว่าการอำเภอชั่วคราวขึ้นที่หน้าวัดโพธิ์กรู ตำบลท่าช้าง ต่อมาได้ย้ายที่ว่าการอำเภอชั่วคราวนี้ ไปตั้งที่บ้านขนอน ตำบลบ้านลาด และได้ก่อสร้างอาคารถาวรขึ้นที่บ้านไร่ตะคร้อ ตำบลท่าช้าง

ในปีพ.ศ.๒๔๖๘ ได้ย้ายที่ว่าการอำเภอไปตั้งที่บ้านวังขนอน ตำบลบ้านลาด สาเหตุเพื่อให้ที่ว่าการอำเภออยู่ริมฝั่งแม่น้ำเพชรบุรี เพราะในขณะนั้นใช้คมนาคมทางน้ำเป็นหลัก แต่ยังใช้ชื่ออำเภอท่าช้างอยู่จนถึงปี พ.ศ.๒๔๘๑ จึงได้เปลี่ยนชื่ออำเภอใหม่เป็นอำเภอบ้านลาด ตามชื่อตำบลที่ตั้งอำเภอ

สภาพทางภูมิศาสตร์

๑. ที่ตั้งปัจจุบัน ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเพชรบุรีและอยู่ทางทิศใต้ของทางจังหวัดเพชรบุรี ห่างจากตัวเมือง ๘ กิโลเมตร

๒. อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่ออำเภอเมืองเพชรบุรี อำเภอเขาย้อย และอำเภอหนองหญ้าปล้องจังหวัดเพชรบุรี

ทิศใต้ ติดต่ออำเภอยางเพชบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่ออำเภอเมืองเพชรบุรี

ทิศตะวันตก ติดต่ออำเภอหนองหญ้าปล้องและอำเภอยางเพชบุรี

ลักษณะภูมิประเทศ

เป็นที่ราบลุ่มและมีภูเขา ทางทิศตะวันตกของอำเภอแต่ไม่สูงนัก ภูเขาที่สำคัญได้แก่ เขาแต่น เขาไม้ทรง เขาโปรงแดง เขาไร่ เขาเหล่านี้เป็นเทือกเขาติดต่อกับทิศเหนือไปทิศใต้ และมีภูเขาเล็กๆ อยู่ด้านทิศตะวันออก เช่น เขาลำรงค์ เขาทะโมน เขาพรหมชะแฉ่

เนื้อที่

อำเภอบ้านลาดมีเนื้อที่ ๑๙๐,๓๙๒ ไร่

สำหรับคำว่า "บ้านลาด" นั้น สันนิษฐานว่าน่าจะมาจากสภาพท้องที่โดยทั่วไปของตำบลที่เป็นที่ลุ่มมาก เมื่อถึงฤดูน้ำหลาก น้ำในแม่น้ำเพชรบุรีจะเอ่อท่วมทุกปี ปัจจุบันที่ว่าการอำเภอบ้านลาดตั้งอยู่ริมแม่น้ำเพชรบุรี หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านลาด ห่างจากตัวจังหวัดเพชรบุรีไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ประมาณ 8 กิโลเมตร

เขตการปกครอง

แบ่งการปกครองออกเป็น ๑๘ ตำบล ๑๑๕ หมู่บ้าน

มีเทศบาลตำบล ๑ แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล ๑๔ แห่ง ดังนี้

ที่	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่
๑.	ตำบลบ้านลาด	๙ หมู่	เทศบาลตำบลบ้านลาด
๒.	ตำบลท่าเสน	๙ หมู่	องค์การบริหารส่วนตำบลท่าเสน
๓.	ตำบลไร่มะขาม	๙ หมู่	องค์การบริหารส่วนตำบลไร่มะขาม
๔.	ตำบลหนองกะปุก	๙ หมู่	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกะปุก
๕.	ตำบลห้วยซ้อ	๓ หมู่	
๖.	ตำบลท่าช้าง	๘ หมู่	องค์การบริหารส่วนตำบลท่าช้าง
๗.	ตำบลไร่สะท้อน	๘ หมู่	องค์การบริหารส่วนตำบลไร่สะท้อน
๘.	ตำบลหนองกระเจ็ด	๘ หมู่	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระเจ็ด
๙.	ตำบลสมอพลี	๖ หมู่	องค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลี
๑๐.	ตำบลห้วยลึก	๖ หมู่	องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยลึก
๑๑.	ตำบลไร่โคก	๖ หมู่	องค์การบริหารส่วนตำบลไร่โคก
๑๒.	ตำบลบ้านทาน	๖ หมู่	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านทาน
๑๓.	ตำบลตำหุ	๖ หมู่	องค์การบริหารส่วนตำบลตำหุ
๑๔.	ตำบลถ้ำรงค์	๖ หมู่	องค์การบริหารส่วนตำบลถ้ำรงค์
๑๕.	ตำบลโรงเข้	๕ หมู่	องค์การบริหารส่วนตำบลโรงเข้
๑๖.	ตำบลลาดโพธิ์	๔ หมู่	
๑๗.	ตำบลสะพานไกร	๓ หมู่	
๑๘.	ตำบลบ้านหาด	๕ หมู่	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหาด
รวม	๑๘ ตำบล	๑๑๕ หมู่บ้าน	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๑๘ แห่ง

แผนที่อำเภอบ้านลาด



สภาพทางวัฒนธรรม

อำเภอบ้านลาดเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดเพชรบุรีที่มีการยึดถือและปฏิบัติที่มีการสืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น ไม่ว่าจะเป็นในด้านของภาษา อาชีพ สภาพความเป็นอยู่ รวมไปถึงวัฒนธรรมที่มีความผูกพันกับกลุ่มหรือช่วงวัย โดยเฉพาะเพลงพื้นบ้าน

เพลงพื้นบ้านในอำเภอบ้านลาดแสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็น สำเนียง บทร้อง จังหวะและท่วงทำนอง ที่บ่งบอกถึงสภาพความเป็นอยู่ที่ยังคงรักษาไว้ในท้องถิ่นที่ผ่านการขับร้องของคนในช่วงวัย 70 ปีขึ้นไป ที่มีการสร้างสรรค์บทเพลงขึ้นมาจากชีวิตความเป็นอยู่หรือเกี่ยวข้องกับเทศกาลงานต่าง ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ของเพลงพื้นบ้านในอำเภอบ้านลาด จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจในการศึกษาเพลงพื้นบ้านของอำเภอบ้านลาดเป็นอย่างดี

๑. ความหมายของเพลงพื้นบ้าน

สุกรี เจริญสุข (2538:41) ได้กล่าวถึงเพลงพื้นบ้านว่า เป็นเพลงที่มุ่งเพื่อความสนุกซึ่งเป็นการสนุกสนานของชาวบ้านที่ใช้นดนตรีเข้ามาประกอบ เพลงพื้นบ้านเป็นผลงานเพลงของชาวบ้านที่ไม่ต้องฝึกฝนเชี่ยวชาญ ที่ปฏิบัติกันอยู่เพราะความเคยชินไม่ได้มุ่งความไพเราะหรือความสวยงาม แต่มุ่งเน้นที่ความสนุกเป็นหลัก นักบรรเลงเพลงพื้นบ้านสืบทอดกันมาด้วยการเรียนแบบ ลอกเลียนตามกันมาโดยเด็กทำตามผู้ใหญ่ ในระบบครอบครัวหรือระบบชาวบ้านไม่ได้มีการฝึกฝนเพื่อความบันเทิงทางศิลปะแต่อย่างใด นอกจากความสนุกแล้วเพลงพื้นบ้านยังเป็นมหรสพของชาวบ้านที่เล่นกันเองเพื่อดูกันเอง เนื้อร้องของเพลงพื้นบ้าน เกี่ยวข้องกับชีวิตการทำงาน ความรัก ความสนุกสนาน การดื่มกินสังสรรค์ การเกี่ยวพาราสี เป็นต้น เนื้อร้องเกือบทั้งหมดเป็นเรื่องของชีวิตของชาวบ้าน ความมีเสน่ห์ของเพลงพื้นบ้านก็คือการพูดถึงเรื่องชีวิตตัวเอง การเล่าเรื่องเล่าเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องของหมู่บ้าน เป็นการบันทึกประวัติศาสตร์ของชีวิตทำให้ทุกคนในสังคมของหมู่บ้านมีความผูกพันซึ่งกันและกัน นอกจากนี้เนื้อร้องเพลงพื้นบ้านเป็นสื่อแล้ว เนื้อร้องยังเป็นศิลปะรากเหง้าของศิลปวัฒนธรรมของคนในหมู่บ้าน ซึ่งทำหน้าที่ถมช่องว่างให้แต่ละครอบครัวมีความผูกสัมพันธ์กัน

อมรา กล้าเจริญ (2553:2) ได้กล่าวถึงเพลงพื้นบ้านว่า เพลงพื้นบ้านหมายถึงเพลงที่เป็นวรรณกรรมของชาวบ้านที่ได้คิดรูปแบบการร้องและการเล่นขึ้นสืบทอดกันมาในรูปแบบมุขปาฐะกล่าวคือสืบทอดโดยการใช้ความจดจำไม่มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่งเพลงที่มาและระเบียบวิธีการเล่นเพลง

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่าเพลงพื้นบ้านหมายถึงรูปแบบการร้องเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเรื่องชีวิตของตนเอง หรือเหตุการณ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน โดยมีการสืบทอดกันมาโดยการเรียนแบบ ใช้การจดจำ ไม่มีการจดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร และใช้ร้องเพื่อเกี่ยวพาราสิ เพื่อความสนุกสนาน หรือใช้ร้องเมื่อมีงานหรือเทศกาลต่าง ๆ เป็นต้น

๒. ลักษณะของเพลงพื้นบ้าน

เพลงพื้นบ้านในเชิงคติชนวิทยารวมความทั้งบทหรือยกรองและดนตรีซึ่งส่งทอด มาตามประเพณีมุขปาฐะ มีลักษณะทั่วไปดังต่อไปนี้

๑. เพลงพื้นบ้านเป็นงานของชาวบ้านซึ่งส่งทอดมาโดยการเล่าจากปากต่อปาก อาศัยการฟังและการจดจำ ไม่มีการจดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ข้อที่น่าสังเกตคือ แม้ว่าเพลงพื้นบ้านจะสืบทอดมาตามประเพณีมุขปาฐะข้างต้น แต่ก็มีได้หมายความว่า เพลงทุกเพลงจะมีต้นกำเนิดโดยชาวเมืองหรือจากการร้องปากเปล่าเท่านั้น ชาวบ้านอาจ ได้รับเพลงบางเพลงมาจากชาวเมืองแต่เมื่อผ่านการถ่ายทอดโดยการร้องปากเปล่าและ การท่องจำนาน ๆ เข้าก็กลายเป็นเพลงชาวบ้านไป ตัวอย่างเช่น เพลงกล่อมเด็กภาคกลาง บางเพลง นำมาจากบทหรือยกรองของละครเรื่อง ดังละครเพลงในเรื่องอิเหนาในทำนองเดียวกันเพลงชาวเมืองหลายเพลงมีที่มาจากเพลงชาวบ้าน อาจโดยการนำทำนองดนตรี

ชาวบ้านมาแปลง เช่น เพลงโสมส่องแสงเป็นเพลงไทยเดิมที่แปลงมาจากเพลงลาวดวงเดือน หรือลาวคำเนินเกวียน เพลงเขมรอมตูก นำทำนองมาจากเพลงอมตูกของชาว สุรินทร์ เป็นต้น

๒. เพลงพื้นบ้านไม่มีกำเนิดแน่นอน เนื่องจากสืบทอดกันมาจนไม่ทราบต้นตอที่แน่ชัด

๓. เพลงพื้นบ้านเป็นเพลงของกลุ่มชน คนในสังคมมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของบทเพลง ชาวบ้านร่วมกันขับร้องหรืออย่างน้อยเคยฟังและรู้จักเนื้อเพลง เป็นต้นว่าเพลงในทุ่งนาและลานนวดข้าว เช่น เพลงเกี่ยวข้าว เพลงสงพาง เพลงพานพาง เป็นเพลงที่ เกิดขึ้นจากการทำงานร่วมกันของชาวนา ชาวนามีส่วนในการร้องเพลงโต้ตอบกัน เนื้อร้องจึงสั้นและง่ายต่อการโต้ตอบ คนอื่น ๆ ที่ไม่ได้ร้องในขณะนั้นเป็นลูกคู่คอยร้องรับและให้จังหวะ

๔. เพลงพื้นบ้านส่วนใหญ่เป็นเพลงที่มีเนื้อร้องและทำนองไม่ตายตัว เนื้อร้องหรือ บทเพลงสามารถขยายออกไปได้เรื่อย ๆ หรือตัดทอนให้สั้นเข้าตามใจคนร้อง จึงพบ เสมอว่าเพลงพื้นบ้านเพลง

เดียวกันแต่มีเนื้อความต่างกัน เช่น เพลงกล่อมเด็ก เจ้าขุนทอง เป็นเพลงกล่อมเด็กที่แพร่หลายมาก เพลงหนึ่ง และเป็นเพลงที่มีสำนวนแตกต่างกันมาก ที่สุดเพลงหนึ่ง

๕. เพลงพื้นบ้านส่วนใหญ่มีความเรียบง่าย ความเรียบง่ายปรากฏอยู่ในถ้อยคำการร้องและการแสดงออก ความเรียบง่ายคือ การใช้คำ สำนวนโวหาร และความเรียบง่าย ที่ ชาวบ้านใช้โดยทั่วไป ไม่ใช่ศัพท์สูงที่ต้องแปล

๖. ในการประพันธ์ชาวบ้านจะคิดถ้อยคำในลักษณะกลุ่มเสียง เป็นวรรคตอน เพื่อให้ลงจังหวะมากกว่าคิดเป็นคำ ๆ เพราะฉะนั้นเพลงพื้นบ้านจึงมีรูปแบบคล้ายคลึง กนหรืออาจเป็นกลอนเดียวกัน แต่สามารถยักย้ายให้ร้องได้หลายทำนองเพียงแค่เพิ่มหรือ ลดคำเปลี่ยนตำแหน่งสัมผัสเล็กน้อย ดังเช่น พ่อเพลง แม่ เพลงภาคกลางใช้กลอนชุด เดียวกันร้องได้ทั้งเพลงญี่เอ็ดข้าว เพลงเรือ เพลงฉ่อย และเพลงอีแซว สุกัญญา สุกฉายา (2545:12-18)

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่าลักษณะเพลงพื้นบ้านเป็นเพลงที่ชาวบ้านถ่ายทอดกันมาจากปากต่อปาก ไม่มีการจดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ไม่มีรูปแบบการใช้ที่แน่ชัด เน้นการท่องจำ ใช้ภาษาที่เรียบง่าย ใช้เนื้อร้องที่ไม่ตายตัว มีการลดคำหรือเปลี่ยนคำให้เข้ากับจังหวะและท่วงทำนองหรือเนื้อหาที่ใช้ในการละเล่น

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยทางคดีชน เรื่อง เพลงพื้นบ้าน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์

๑. เพื่อเก็บรวบรวมเพลงพื้นบ้าน ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี
 ๒. เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาของเพลงพื้นบ้าน ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี
- ซึ่งคณะผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังต่อไปนี้

๑. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
๓. การสร้างเครื่องมือ
๔. การเก็บรวบรวมข้อมูล
๕. การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑.๑ ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนจากหมู่บ้านต่าง ๆ ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

๑.๒ กลุ่มตัวอย่าง

ผู้ที่มีความสามารถในการร้องเพลงพื้นบ้านในอำเภอบ้านลาด

รายชื่อผู้สัมภาษณ์ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี จำนวน ๑๑ คน ดังนี้

- | | | |
|--------------|--------------|------------------|
| ๑. นายมาก | วิจารณ์ | (บ้านท่ามะเฟือง) |
| ๒. นางรินทร์ | ศิรินันท์ | (บ้านตำหฺร) |
| ๓. นางบุญ | นกเทศ | (บ้านตำหฺร) |
| ๔. นางเอื้อน | เยี่ยมเพื่อน | (บ้านเขาทะโมน) |
| ๕. นายมาก | คงทอง | (บ้านหนองแก้ว) |
| ๖. นายล้น | ทองแซก | (บ้านหนองแก้ว) |
| ๗. นางพวน | ทองแซก | (บ้านหนองแก้ว) |

๘. นายลิป	หอมหวล	(บ้านดอนข่อย)
๙. นางเทียม	ทับจิตร	(บ้านโพธิ์ลอย)
๑๐. นางบุญธรรม	เทศอัน	(บ้านโพธิ์ลอย)
๑๑. นายผล	ทับแก้ว	(บ้านท่าช้าง)

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

๑. แบบสัมภาษณ์การร้องเพลงพื้นบ้าน แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

- ชื่อ-นามสกุล
- อายุ
- ที่อยู่
- วันที่เก็บข้อมูล
- ผู้บันทึกข้อมูล

ส่วนที่ ๒ บันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์

- ท่านมีความรู้เรื่องเพลงพื้นบ้านประเภทใด เช่น เพลงพวงมาลัย เพลงฉ่อย ลำตัด
- ท่านทราบประวัติความเป็นมาหรือไม่อย่างไร
- ท่านเรียนรู้การร้องเพลงพื้นบ้านนี้มาจากใคร
- โอกาสที่ใช้ในการแสดง
- ท่านสามารถแต่งเพลงพื้นบ้านได้หรือไม่
- ตัวอย่างบทร้อง

ส่วนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- ตัวอย่างภาพถ่าย ประกอบด้วย รูปภาพ ชื่อผู้สัมภาษณ์ วันเดือนปีที่สัมภาษณ์ สถานที่สัมภาษณ์และชื่อผู้เรียบเรียงและพิมพ์
- โทรศัพท์มือถือ ใช้สำหรับบันทึกภาพ บันทึกภาพเคลื่อนไหวและบันทึกเสียง

- สมุดบันทึก
- รถจักรยานยนต์

๓. การสร้างเครื่องมือ

๓.๑ การสร้างแบบสัมภาษณ์

๓.๑.๑ การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น แบบสัมภาษณ์ และเอกสารเกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

๓.๑.๒ การสร้างเครื่องมือ โดยการศึกษาแบบสัมภาษณ์ จากนั้นกำหนดหัวข้อในการสัมภาษณ์ ประเด็นคำถาม เพื่อให้ข้อมูลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบบสัมภาษณ์เบื้องต้น สามารถจำแนกได้ดังนี้

- กำหนดจุดประสงค์ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้วิจัย
- ศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- วางแผนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนดไว้เพื่อนำไปทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่าง ดัง

ตัวอย่างต่อไปนี้

แบบสัมภาษณ์เพลงพื้นบ้าน

หมู่บ้าน.....ตำบล.....อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

ส่วนที่ 1

ชื่อ-นามสกุล.....อายุ.....

ที่อยู่.....เลขที่.....หมู่ที่.....ชื่อหมู่บ้าน.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

วันที่เก็บข้อมูล.....เวลา.....

ผู้บันทึกข้อมูล.....

ส่วนที่ 2

ท่านมีความรู้เรื่องเพลงพื้นบ้านประเภทใด เช่น เพลงพวงมาลัย เพลงฉ่อย ลำตัด

.....

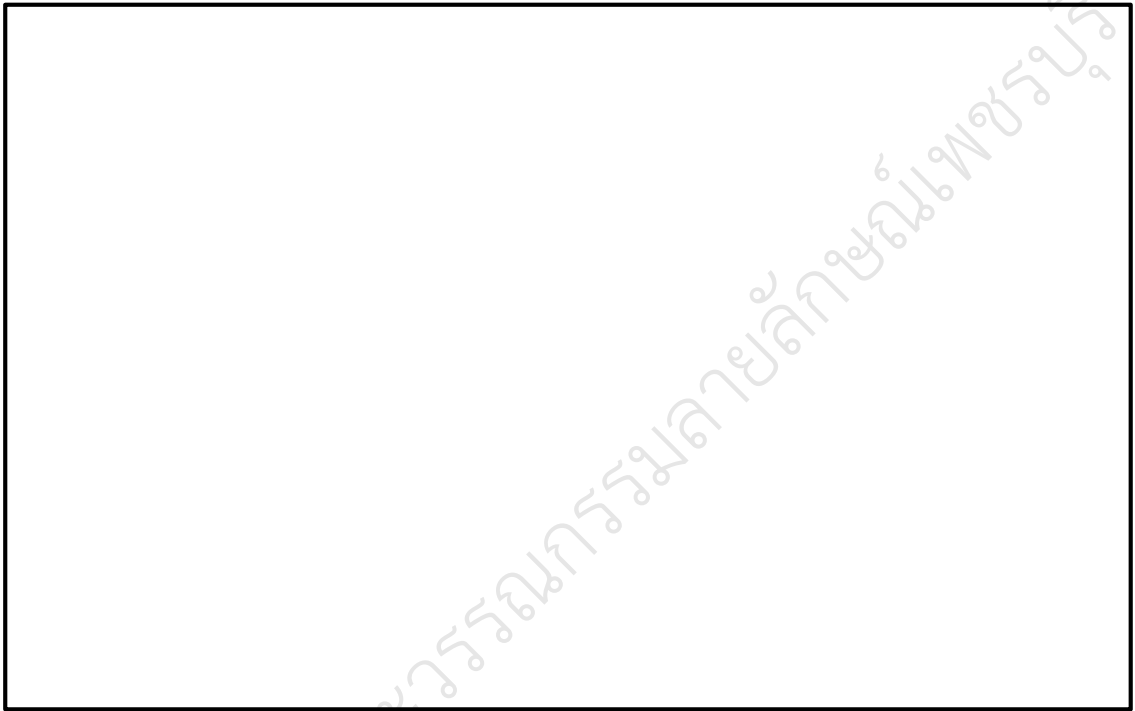
ท่านทราบประวัติความเป็นมาหรือไม่อย่างไร

.....

ท่านเรียนรู้การร้องเพลงพื้นบ้านนี้มาจากใคร

.....

ตัวอย่างภาพถ่าย



ชื่อผู้สัมภาษณ์..... วันเดือนปี ที่สัมภาษณ์.....

สถานที่สัมภาษณ์.....

๔. การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

๔.๑ ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการลงพื้นที่ในอำเภอบ้านลาด ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน ๑๒ คน โดยใช้การบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์ ในการสัมภาษณ์นั้นใช้ประเด็นคำถามจากแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น

๔.๒ บันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์ลงในแบบสัมภาษณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

๕. การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

๑. วิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น ๔ หัวข้อ ได้แก่

๑.๑ ประเภทของเพลง

๑.๒. ความเชื่อและพิธีกรรม

๑.๓. ประเพณี

๑.๔ วิถีชีวิต

๒. เมื่อแบ่งข้อมูลแล้ว จึงประมวลผลข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ การถ่ายทอดองค์ความรู้ของครูเพลง จากการสัมภาษณ์ครูเพลงมาลัยบ้านเขาหลวง ตำบลธงชัย อำเภอเมืองฯ จังหวัดเพชรบุรี

๓. นำผลการศึกษามาเรียบเรียง และสรุปผลการศึกษาให้เรียบร้อยและสมบูรณ์

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาเพลงพื้นบ้านในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ผู้ที่มีความสามารถในการร้องเพลงพื้นบ้าน ๑๑ ท่าน เมื่อรวบรวมข้อมูลแล้วสามารถนำมาวิเคราะห์เนื้อหาของเพลงได้ประเด็น ดังนี้

๑. ประเภทของเพลง
๒. สะท้อนความเชื่อและพิธีกรรม
๓. สะท้อนด้านประเพณี
๔. สะท้อนวิถีชีวิต

๑. ประเภทของเพลง

จากการศึกษาเพลงพื้นบ้านในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี เมื่อรวบรวมข้อมูลแล้วพบประเภทของเพลงพื้นบ้านทั้งหมด ๑๑ ประเภทดังนี้

๑. เพลงพวงมาลัย

จากการศึกษาเพลงพื้นบ้านในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี พบว่าการร้องเพลงพวงมาลัย ยังคงมีการสืบทอดกันมาและมีการขับร้องมาจนปัจจุบัน ในส่วนของความเป็นมาของเพลงพวงมาลัยนั้น จากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีความสามารถในการร้องเพลงพวงมาลัยทั้งหมด ๓ ท่านได้แก่ นายมาก คงทอง นายล้น ทองแขก นางพวน ทองแขกและนายลิป หอมหวน กล่าวในทำนองเดียวกันว่าไม่ทราบประวัติความเป็นมา แต่ที่ร้องเพลงพวงมาลัยได้อาศัยครูพักลักจำ จำเพลงจากผู้ที่ร้องได้และนำมาปฏิบัติตามกันมา การเล่นเพลงพวงมาลัยเล่นตามเทศกาลต่างๆ เช่น วันสงกรานต์ วันลอยกระทง และ งานแก้บนต่างๆ

ตัวอย่างเพลง

เออระเหยลอยมา	ลอยมาไม่ใกล้ไม่ไกล
พี่แบกรักข้ามทุ่ง	มาสองกระบุงใหญ่ใหญ่
พี่แบกลีมาก็หนัก	จะมาฝากน้องไว้
รับรักพี่ด้วยนะแม่คนสวยบ้านไกล	รับรักพี่ด้วยนะแม่คนสวยบ้านไกล
โนเนโนจะไม่รักไม่มาแล้วเออ	

(นายมาก คงทอง)

ตัวอย่างเพลง

เออ ระเหย ลอยละลิว	สิบนิ้วยกมือพนม
ฉันขอกราบก้มแม่พวงมาลัย	แรกเริ่มเดิมทีพวงมาลัยนี้เกิดขึ้นที่ไหน
เออ ระเหย ลอยมา ลอยมา ไม่ใกล้ไม่ไกล	น้องแก้วกลับหัวลุ่มก็มาชุมนุมกันขึ้นใหม่
ตัวน้องก็ไม่เข้มแข็ง	แต่ก็แรงด้วยน้ำใจ
พวงเจ้าเอยมาลัย	รับรักน้องไว้เถิดเออ โนเน โนฉะ ถ้ารักไม่มา แล้วเออ

(นางพวน ทองแขก)

ตัวอย่างเพลง

เออระเหยลอยมา	ลอยมาแต่ไกล
จะไม่รู้จักก็จี้	เขารักกันมีถมไป
พวงเอยมาลัย	รับรักพี่ไว้เถิดเออ โนเนโนจะไม่รักไม่มาเถิดเออ

(นายลิป หอมหวาน)

ตัวอย่างเพลง

เออระเหยลอยมา	ลอยมาจากตาลง
พี่บวชก็พรรษา	พี่ทำนาก็กระทง
บอกน้องตามตรง	แม่หงส์ทองเอ๋ย
เออระเหยลอยมา	ถามมาแล้วจะตอบให้
เสมานั้นมีแปดทิศ	แต่ลูกนิมิตมีก็ใบ
เออระเหยลอยมา	ถามมาแล้วจะตอบให้
เสมานั้นมีแปดทิศ	แต่ลูกนิมิตนี้มีเก้าใบ
คู่สวดซ้ายขวาอุปชั้วไหน	คอน้อยสวดคล้องแต่หนองกาทองบวชให้

(นายลั่น ทองแซก)

๒. เพลงระบำ

จากการศึกษาเพลงพื้นบ้านในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ว่าการร้องเพลงระบำ ยังคงมีการสืบทอดกันมาและมีการขับร้องมาจนปัจจุบัน พบที่บ้านตำรุ บ้านโพธิ์ลอย จากการสัมภาษณ์นางรินทร์ ศิริพันธ์ นางบุญ นกเทศ และนางเทียม ทับจิตร กล่าวในทำนองเดียวกันว่าไม่ทราบประวัติความเป็นมา แต่การเล่นเพลงระบำจะใช้เล่นในเทศกาลปีใหม่ สงกรานต์ งานประจำปี เล่นเพื่อความสนุกสนาน

ตัวอย่างเพลง

ระบำไหนเอ๋ย	ระบำถ้ำรงค์
ฉันละควี่เขียน	ฉันเวียนควี่คง
อยากอยู่ถ้ำรงค์	สักคนเถิดเอ๋ย

คนรับร้อง ไชโยมะแก้ว ไชยามะยวบ เผยโย เผยโย โยเอ๋ย

(นางรินทร์ ศิริพันธ์)

ตัวอย่างเพลง

ระบำไหนดอย	ระบำต้นขนุน
แขนแม่อ่อนเหมือนละครเจ้าขุน	ระบำต้นขนุนน่ารักเอ๋ย

คนขับร้อง ไชโยมะแก้ว ไชยามะยวบ เผย เผยใหญ่ ใหญ่เอ๋ย
(นางบุญ - นกเทศ)

ตัวอย่างเพลง

ระบำไหนดอย	ระบำเวียงคอย
เรือลำสั้นละฝั้นจะลอย	เรือลำยาวนะฝั้นจะถอย
แหวนทองสุกแล้วอยู่ในน้ำ	แหวนทองคำลอยระรื่น
แหวนวงน้อยสวมก้อยคนอื่น	ได้กลับคืนแล้วชายเอ๋ย

คนขับร้อง โยแก้ว ยายวบ เผย ใหญ่ เผย ใหญ่ ใหญ่ เอ๋ย
(นางเทียม ทับจิตร)

๓. เพลงเรือ(เห่เรือบก)

จากการศึกษาเพลงพื้นบ้านในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ว่าการร้องเพลงเห่เรือบก พบที่บ้านท่ามะเฟือง บ้านตำหุ บ้านโพธิ์ลอย ในเขตอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรียังคงมีการสืบทอดกันมา และมีการขับร้องมาจนปัจจุบัน จากการสัมภาษณ์นายมาก วิจารณ์ ผู้ที่มีความสามารถในการร้องเพลงเห่เรือบก อีกทั้งยังมีความสามารถในการแต่งเพลงเห่เรือบกได้ให้ข้อมูลว่า การเห่เรือบกนั้นมีการดัดแปลงมาจากการเห่เรือในในช่วงหน้ากฐิน เนื่องจากที่ดัดแปลงมาเป็นเรือบกนั้นเพราะน้ำในแม่น้ำลำคลองแห้งไม่สามารถจัดให้มีการเห่เรือน้ำได้ จึงมีการดัดแปลงเอาเรือที่เล่นทางน้ำมาเล่นบนบก โดยนำวิธีการร้องทำนอง ลักษณะของเรือและกระบวนการทำทางของฝีพายมาใช้ในขณะที่เห่เรือบก จากเดิมที่มีการเห่เรือบกในช่วงหน้ากฐินเพียงอย่างเดียว ยังมีการนำการเห่เรือบกไปใช้กับเทศกาลต่างๆและยังเป็นที่ยอมรับของชุมชน

การเห่เรือบกจะต้องมีการไหว้แม่ย่านางเรือก่อนออกไปทำการเล่นในทุกครั้ง การเห่เรือบกในส่วนของเนื้อหาที่ใช้ในการแสดงขึ้นอยู่กับบริบทของสถานที่นั้นๆ จะต้องมีการซักซ้อมเพื่อความพร้อมเพรียง

ความสวยงาม ซึ่งลักษณะของเรือจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับจำนวนฝีพายในเรือแต่ละลำ อุปกรณ์ที่ใช้จะมีพาย เครื่องดนตรีประกอบการเล่นได้แก่กรับ และ ฉิ่ง ในส่วนของเครื่องแต่งกาย ไม่ได้จำกัด ในส่วนของบทร้องที่มีลักษณะเฉพาะคือการเริ่มต้นด้วยคำว่า เฮละโล สารระพา เฮโลสารระพา สารระพาเฮโล โดยคนบอกเพลงจะเริ่มเห็นในวรรคแรกก่อนหนึ่งครั้ง และลูกคู่ฝีพายจะร้องรับในวรรคถัดไปหนึ่งครั้ง

ตัวอย่างเพลงเห่เรือบก

คนบอกเพลง

ลูกคู่

เฮ้อเฮละโล

เฮ้อสารระพา

เฮโลสารระพา

สารระพาเฮโล

แม่ฝืนเอย

ฝืนเอย

ฝืนอย่าเลยไปไหน

ฝืนแม่อย่าหลงไหล

ไปอยู่ต้นไม้

ต้นไม้

เชื้อฝืนแม่กลับคืน

เข้าสู่หัวเรือ

ฝืนเอยฝืนเอย

ฝืนอย่าเลยไปห่าง

ฝืนของแม่ย่านาง

เชิญมานั่งเรือฉัน

ดอกไม้รูปเทียน

ตั้งที่เศียรบูชา

พร้อมทั้งเครื่องขันธ ๕

เชิญมารับฝืน

(นางรินทร์ ศิรินนท์)

ตัวอย่างเพลง

คนบอกเพลง

ลูกคู่

ท่ามะเฟืองน้ำไซร์

ร่วมใจพัฒนา

มรดกล้ำค่า

นำมาประยุกต์ใหม่

ไอ้ฉันนั้นแถมเกินไป	จะไปพายเรือน้ำ
หัวเรือจมคว่ำ	ว่ายน้ำไม่ได้
ฉันว่ายน้ำไม่เป็น	จึงมาเล่นเรือบก
ยักย้ายสายสะโพก	หัวกระดกถึงท้าย
เสียงฉิ่ง เสียงกรับ	ฉันก็ขยับจังหวะ
เพลิดเพลินจริงนะจ๋า	เมื่อเข้าจังหวะทุกฝีพาย
พี่ป้าน้ำอา	และที่มาชมอยู่
ช่วยเชียร์เรือหนู	เชิดชูกำลังใจ
	(นางรินทร์ ศิรินันท์)

ตัวอย่างเพลง

คนบอกเพลง

คำสุนทรวาทนะ
 เครือข่ายของเขต
 ช่วยกันอนุรักษ์
 สานต่อมรดก
 คุณค่าผลงาน
 ท่านจะได้เชิดชู
 การแสดงซึ้งดี
 ศิลปะเลิศล้ำ
 งานบุญสุนทาน
 วัฒนาสารุชน

ลูกคู่

ศิลปะเมืองเพชร
 ที่เด็ดก็หลากหลาย
 มาพิทักษ์เรือบก
 ตกทอดหลายสมัย
 ลูกหลานรับรู้
 เอาไว้ดูต่อไป
 ถูกรัตนธรรม
 เหนือคำบรรยาย
 สืบสานการกุศล
 เป็นมงคลสืบสาย

(นางรินทร์ ศิรินันท์)

๔. เพลงรำโทน

จากการศึกษาเพลงพื้นบ้านในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ว่าการร้องเพลงรำโทน พบที่บ้านบ้านโพธิ์ลอย ในเขตอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรียังคงมีการสืบทอดกันมาและมีการขับร้องมาจนปัจจุบัน จากการสัมภาษณ์ นางเทียม ทับจิตร และนางบุญธรรม เทศอัน ผู้ที่มีความสามารถในการร้องเพลงรำโทน ได้ให้ข้อมูลว่าเพลงรำโทนไม่อาจจะทราบที่มาที่แน่ชัด แต่นิยมเล่นกันแพร่หลายในจังหวัดเพชรบุรี เดิมเพลงรำโทนเป็นเพลงรำประกอบจังหวะการตี “โทน” ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีชนิดหนึ่งที่เป็นเครื่องดนตรีหลักของเพลง ที่ส่งเสียงอันเป็นเอกลักษณ์ คือ “ปะโทนปะ โท่น โท่น ” ภายหลังได้มีการใช้เครื่องประกอบจังหวะชนิดอื่นเข้ามาตามยุคสมัยแต่ผู้คนก็ยังนิยมเรียกว่าเพลงรำโทน เหมือนดังเดิม ซึ่งเพลงรำโทนเป็นเพลงที่ใช้ภาษาเรียบง่าย ใช้เล่นเพื่อความสนุกสนาน ใช้เกี่ยวพาราตี นิยมใช้เล่นในเทศกาลงานบุญงานบวช หรือในช่วงวันสงกรานต์

เพลงรำโทนจะแบ่งผู้เล่นออกเป็น ๒ ฝ่าย คือฝ่ายชายและฝ่ายหญิง เมื่อดนตรีขึ้นแล้ว ฝ่ายชายจะไปโค้งเพื่อเกี่ยวให้ฝ่ายหญิงมารำด้วย โดยการรำจะรำโค้งเป็นวงเป็นคู่ ๆ ตามจังหวะของเพลง

ตัวอย่างเพลงรำโทน

เชิญเล่นเชิญเล่น เชิญรำ จับรำทำไว้เป็นคู่ๆ ฟ้อนรำ
ให้เป็นหมวดหมู่ เพื่อเชิดชูในการรำวง กลมศิลป์และปากกร
ออกแบบสวนให้เรารำคู่ ฟ้อนรำให้เป็นหมวดหมู่ เพื่อเชิดชูในการรำวง

(นางเทียม ทับจิตร)

โค้งไปโค้งมา สายตาจะเป็นแม่สื่อ ความรักนี้หรือ แม่
สื่อก็คือสายตา มีด มีด คำ คำ อย่ารำเข้าไปใกล้ พวกเราพอใจ
ท่านผู้ใหญ่เขาไม่พอดา

(นางบุญธรรม เทศอัน)

เสียงโชน เสียงโชน สะดุ้งใจนอนอยู่ไม่ไหว เศร้าหัวใจ
 เสียเหลือเกิน จัดแจงซ่อมเครื่องแต่งตัว ผัดหน้าหวีหัว จะไม่มีมัว
 รอเนิ่น เสร็จแล้วรีบเร่งออกเดิน หาความเพลิดเพลินในวงรำไทย

(นางเทียม ทับจิตร)

๕. เพลงปรบไก่อ

จากการศึกษาเพลงพื้นบ้านในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี พบว่าการร้องเพลงปรบไก่อพบที่บ้านดอนข่อย ตำบลลาดโพธิ์ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรียังคงมีการสืบทอดกันมาและมีการขับร้องมาจนปัจจุบัน จากการสัมภาษณ์นายลิข หอมหวาน ผู้ที่มีความสามารถในการร้องเพลงปรบไก่ออีกทั้งยังมีความสามารถในการแต่งเพลงปรบไก่อ ได้กล่าวว่า มีมานานแล้วเดิมทีเพลงปรบไก่อมีมาจากห้วยโรง อำเภอยาย้อย จังหวัดเพชรบุรี มาแสดงที่ดอนข่อยหลายปีแล้วอยู่ๆก็หายไปเนื่องด้วยสาเหตุอะไรไม่ทราบ ต่อมาคนทางไร่กระจายมาเล่นแทนแต่ต่อไปก็หายไป จนมาครูประ คนในบ้านดอนข่อยสามารถร้องเพลงพื้นบ้านได้หลายประเภทท่านก็ได้เล่นเพลงปรบไก่อคนในหมู่บ้านเขาก็เล่นกันสืบทอดกันมาจนถึงรุ่นของนายลิข ในสมัยก่อนเขาเล่นแก้บนมีงานที่ไหนนายลิขก็จะติดตามไปด้วยแต่ร้องไม่เป็นไปปรบมือกับเขาเพื่อแลกขนมกิน จนกระทั่งครูประได้สอนให้และได้ร้องเพลงปรบไก่อมาตั้งแต่บัดนั้น

เพลงปรบไก่อมีการร้องหลายอย่าง มีเพลงดับ เพลงเรื่อง เพลงเกร็ด จะมีคำตันคำทอด และคำปลายเรียกว่าคู่หนึ่ง

ตัวอย่างเพลงหลังจากไหว้ครูเสร็จ

คำตัน

ไหว้ครูสำเร็จแล้วเสร็จประสงค์	พี่ที่ตั้งวงไว้ท่า เอชา ให้
พี่มาร้องเกริ่นแล้วเชิญองค์	ขอเชิญน้องหงส์ละเธอหันเข้ามา เอชา ให้
แล้วน้องอย่ายืนแล้วแซ่เขื่อน	ก็ไปเลยแม่เพื่อนไก่อป่า เอชา ให้
จงเผยวาจิงให้พี่ฟังวาจา	หน้อยเถิดจะเป็น เออเอยไร

ลูกคู่รับ

จงเผยวาจั่งห้าย เอ้อ เออ เอิงเอย ใ้พี่ฟั่งวาจา

จงเผยวาจั่งให้พี่ฟั่งวาจา หน่อยเถิดจะเป็น เออเอยไร

ท่านผู้ฟังละก็นั่งดู อีกรั้งคุณครูท่านก็มา

คำทอด

จะหน่วงหนักและชักช้า ไปเลยแม่ยิ้มใหญ่

คำทำย

พี่มาร้องเกริ่นแล้วเชิญเจ้า และเชิญน้องเข้าในวง

เชิญแม่ผมปลิวและคิ้วถ่อ และขอเชิญแม่คอระหงส์

ถ้าน้องจะเล่นฉันก็เดินเข้าวง เอิงเฮยเถิดเอย

(นายสิบ หอมหวาน)

๖. เพลงฉ่อย

จากการศึกษาเพลงพื้นบ้านในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี พบว่าการร้องเพลงฉ่อยพบที่บ้านดอนข่อย บ้านท่าช้าง และบ้านท่ามะเฟือง อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรียังคงมีการสืบทอดกันมาและมีการขับร้องมาจนปัจจุบัน จากการสัมภาษณ์นายผล ทับแก้ว ผู้ที่มีความสามารถในการร้องเพลงฉ่อย ได้กล่าวในทำนองเดียวกันว่าไม่ทราบความเป็นมาของเพลงฉ่อย แต่ได้ฟังและร้องตามคนสมัยก่อนสืบทอดมาใช้ร้องเล่นในเทศกาลต่างๆ อาทิ วันสงกรานต์ วันลอยกระทง งานประจำปี

การร้องเพลงฉ่อยโดยส่วนมากแล้วเป็นการร้องขมก ขมไม้ เป็นส่วนมาก

ตัวอย่างเพลง

เอ๋อ เอ็งเงิงเงอ เอ๋อเอ็งเงิงเงย	นี่ธรรมดาเข้าตงนี่เราต้องชมนก
นี่ธรรมดาเข้าลกนี่เราต้องชมไม้	นี่เราเข้าตงชมนกท่าจะดี
ไอที่ตรงมือชู้้นั้นแหะนงเขาไฟ	ไอที่ตรงมือชู้้นั้นแหะนงเขาไฟ
เขาแขกเขาเขียวที่บินเลี้ยวไปนั้น	บินไปจับต้นจันทน์เอยน้องเห็นไหม
บินไปจับต้นจันทน์เอยน้องเห็นไหม	มัน เดิน เดิน เดิน มาได้สักครู่ แลเห็นฝูงงูตักใจ
เอ๋ชา เอ๋ชา ซาซาฉ่าซา หนอยแม่	มันแลเห็นฝูงงู เอย ตักใจ
ว่างองอดงูดินเอยมีสั้นทุกอย่าง	งูจับปลาท้องบางเอยงูเขียวหางไหม้
งูแสงอาทิตย์ถ้าเราพิศดู	มันก็ผิดกับงูเอยทั้งหลาย
แต่ว่าคอมันแดงเหมือนดั่งแสงอัคคี	ไอ้รูปแบบนี้พิษก็ไม่ได้
ถ้ามันกัดใครเข้าแผลเน่าถึงตุต	ปากแผลเหม็นบูดแต่ไม่ตาย
เอ๋ชา เอ๋ชา ซาซาฉ่าซา หนอยแม่	

(นายผล ทับแก้ว)

๗. เพลงลำตัด

จากการศึกษาเพลงพื้นบ้านในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี พบว่าการร้องเพลงลำตัดพบที่บ้านท่าช้าง และบ้านดอนข่อย อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรียังคงมีการสืบทอดกันมาและมีการขับร้องมาจนปัจจุบัน จากการสัมภาษณ์นายผล ทับแก้วและนายลิบ หอมหวาน ผู้ที่มีความสามารถในการร้องเพลงลำตัด ได้กล่าวว่าไม่ทราบความเป็นมาของเพลงลำตัด แต่ได้ฟังและร้องตามคนสมัยก่อนสืบทอดมาใช้ร้องเล่นในเทศกาลต่างๆ อาทิ วันสงกรานต์ วันลอยกระทง งานประจำปี

ตัวอย่างเพลง

จะกล่าวถึงเสื่อพันนี้คนสำคัญมีชื่อ	ที่เพชรบุรีเป็นลือโคกระบือลักขาย
ถ้าลักใครได้มากก็คิดค่าไถ่ถอน	ว่าชะยังร้อนร้อนยังเอามานอนกินสบาย เป๊ะพ่อ เอย

เจ้าพวงดอกอ้อซ่อนนมแมว	นี่กินเหล้าสองแก้วกินแล้วชื่นใจ
พันไม่ต้องทำอะไรพันไม่ต้องทำนา	ไม่ทั้งจะคิดด้วยว่าที่การจะค้าจะขาย
มีหลักแหล่งอยู่บ้างก็หัวสะพานตำบล	ก็นับว่าเก่งหนึ่งคนในทางปล้นวัวควาย เป๊ะพอ
เจ้าพวงดอกอ้อซ่อนงกกล	ถ้าได้อย่างนี้สักคนจะไม่บ่นเลยสักคำ

(นายผล ทับแก้ว)

ตัวอย่างเพลงลำตัดจากนิทาน เรื่องเพลงเศรษฐีตะโลน

เศรษฐีตะโลนมีลูกห้าคนแต่จนปัญญา	มีพี่ก็ไม่ได้ เออ มีพี่ก็ไม่ได้
ไม่มีผู้ชายเขาสนทนา	พริมพริมโຈะพริมพริม

(นายลิบ หอมหวล)

๘. เพลงแหล่

จากการศึกษาเพลงพื้นบ้านในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี พบว่าการร้องเพลงลำตัดพบที่บ้านท่ามะเฟือง และบ้านไร่โพธิ์ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรียังคงมีการสืบทอดกันมาและมีการขับร้องมาจนปัจจุบัน จากการสัมภาษณ์นายมาก วิจารณ์และนายผล ทับแก้ว ผู้ที่มีความสามารถในการร้องเพลงแหล่และสามารถแต่งเพลงแหล่ได้ ได้กล่าวว่าไม่ทราบความเป็นมาของเพลงแหล่ แต่ได้ฟังและร้องตามคนสมัยก่อนสืบทอดมาเมื่อเกิดความชื่นชอบก็หัดแต่งเพลงมาเรื่อยๆ ใช้ร้องในเทศกาลต่างๆ อาทิ วันสงกรานต์ วันลอยกระทง งานจ้างต่างๆ

ตัวอย่างเพลง

ตำนานแม่น้ำเพชร ครั้งเกิดสงครามโลก ครั้งที่ ๑

สิบนิ้วประนม กราบก้มวันทา	ญาติมิตรทั่วหน้า ผมจะสาทะยาย
ประวัติกล่าวขาน แม่น้ำเพชรบุรี	อดีตเคยมี สงครามครั้งใหญ่
อริมาประชิด พันธมิตรตั้งรับ	แหลนหลาวหอกดาบ โลมกันอันตราย

โหลहितหลังนอง ฝั่งมหานที
 คนไทยใจเด็ด เปรียบดังเพชรดังพลอย
 ชวนกันหลีกหลบ ลงสู่ธารา
 จึงมุดน้ำหนีหน้า โผล่ป่าผักตบ
 บ้างก็เด็ดหญ้าปล้อง เจาะปล้องเหมาะสม
 ยามปลอดภัยตรู ทุกคนรู้ทิศทาง
 รวมไม้แขนง เถาวัลย์มัดถัก
 รวมกลุ่มต่อยุทธ อาวุธครบครัน
 ไทยสู้กู้ชาติ ประวัตติสร้างไว้

น้ำใสกลายเป็นสี แดงฉานตามสาย
 เขาว่าน้ำน้อย ย่อมแพ้ไฟ
 เห็นผักตบชวา ลอยมาใกล้ๆ
 เด็ดก้านสยบ เป็นปล่องหายใจ
 แล้วใช้ปากอม ช่วยลมหายใจ
 จึงว่าน้ำเข้าฝั่ง ตรงหน้าวัดใหม่
 ไหนเลยจะหัก ออกจากกันได้
 เข้าตีต่อต้าน ศรัทธูแพ่พาย
 อยู่ที่วัดท่าไชยศิริ นานหลายเอย

(นายมาก วิจารณ์)

ตัวอย่างเพลง

พี่น้องทั้งหลายหญิงชายของข้า
 เราชาติเดียวกัน
 เหมือนน้องเหมือนพี่ช่วยกันต่อต้าน
 นี้จึงป้องกันอิริราชศัตรู
 พี่น้องตำรวจหลายหมวดหลายหมู่
 ตำรวจเราสู้ป้องกันชายแดน
 ไปทุกหย่อมหญ้ารัฐบาลแถบบ้า
 แต่ท่านนะก็มีทำดีเหลือเดา
 ท่านว่าเหมือนเขาอย่าไปว่าท่าน
 ว่าชายแดนต่อลาวบุกกรุกตลอดมันคอยเล็ดรอด
 กระจาย
 ไม่ควรทำไทยไม่น่าจะทำ
 ไอ้คนไทยไม่คิดคนผิดไม่ซ้ำ

หนอเนื้อเครีอญาติ
 หันหน้าเข้าหาจงสามัคคี
 ผนึกกำลังจงตั้งให้มั่น
 พี่น้องทหารหลายพันธุ์หลายหมวด
 เราถูกเขาบุกอยู่ทุกระตู
 เดียวนี้เมืองไทยเมืองไทยเออมันยุ่ง
 ถูกว่าป่นปีบางคนว่ามากกว่าปากท่านดี
 บางคนแล้วก็รู้ว่าหูท่านยินท่านดูคนอื่น
 พ่อบ้านของเราท่านจะปิดเป่าให้เราสบาย
 ข้ามโค้งหินทรายเหลือหนอกออกขอนี้มันยังขอ
 แต่ไทยไม่ถ้อยยังจับมือเป็นมิตร
 อย่าทำวางข้อนี้มันไม่พอไทยดำ

วิ่งเรือทั้งรำลุงทำกับเรา	เออมันมากไปหน่อยอย่าให้บ่อยนะ
เรานับถือพระทั้งข่อยและเจ้า	ให้ถือน้องพินี่ไทยดีปานดาว
ไม่รู้กรรณลาวไม่เอาแบบพาล	ขาดเข้าขาดของไทยส่งข้ามโขง
ลำเรียงเรือลงนำส่งถึงบ้าน	ไม่ควรก้าวร้าวมาเฝ้ารุกราน
นิสัยคนพาลสันดานไม่ดี	ทั้งด้านเขมรก็เห็นได้ชัด
ไม่มีสิ่งสัตว์ทำนាប់ดสี	มันส่งทหารทำการราววี
ลักโน้นโมยนี้ปนจีแบบโจร	ไม่มีศกต์ศรีเออชิงเสียนิสัย
ดูดูทำได้เที่ยวลักเที่ยวปล้น	ไม่ควรก้าวร้าวแย้งเขาฆ่าคน
ทำแบบกองโจรมันน่าเจ็บใจ	เออเออเออเออเออ

(นายผล ทับแก้ว)

๙. เพลงขึ้นตาล

จากการศึกษาเพลงพื้นบ้านในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ว่าการร้องเพลงรำโทน พบที่บ้านบ้านโพธิ์ลอย ในเขตอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรียังคงมีการสืบทอดกันมาและมีการขับร้องมาจนปัจจุบัน จากการสัมภาษณ์ นางเทียม ทับจิตร ที่มีความสามารถในการร้องเพลงขึ้นตาล ได้ให้ข้อมูลว่า เพลงขึ้นตาลว่าไม่อาจทราบที่มาที่แน่ชัด แต่เพลงขึ้นตาลนิยมใช้ร้องในขณะที่เดินทางไปขึ้นตาล หากไม่มาทำพะอง นวดตาล ขณะนำกระบอกลงน้ำตาล เรือไปจนแม้กระทั่งเดินทางไปขายน้ำตาล มักเป็นการด้นเพลงสด ไม่นิยมใช้เครื่องดนตรีในการประกอบการร้อง ส่วนมากจะนิยมร้องเพลงขึ้นตาลเพื่อให้เห็นกระบวนการในการทำตาล ซึ่งเป็นวิถีชีวิตของชาวเพชรบุรีในสมัยก่อน บางเรียกว่าเพลงขึ้นตาล บ้างว่าเพลงเหนือ เพื่อความสนุกสนาน คลายความเหนื่อยล้าจากการทำงาน

ตัวอย่างเพลงขึ้นตาล

ตัวอย่างเพลงขึ้นตาล

เดือนสิบเอ็ดน้ำนอง

เดือนสิบสองน้ำลง

พี่พาพี่ตัดพระองค์	ก็อยู่ที่เนินกลางป่า
ว่าปีนี้เอียนน้ำตาลจะแพง	แล้วเตรียมจัดแจงหาไว้
ตัดแล้วเสร็จสรรพ	รีบมากลับมาบ้าน
พอถึงวันดีคืนดี	ฤกษ์ที่จะพาดได้
ไว้พ่อเจ้าพ่อนายที่เคยนับถือ	ว่ายกมือขึ้นไหว้
ไหว้แล้วเสร็จสรรพ	รีบกลับไปพาด
ไปพาดเอาอีตันเมียตัน	เอาอีตันเมียแยงที่มันออกแรงไหลลง
พาดแล้วเสร็จสรรพ	ก็รีบกลับลงโคน
ว่า ช้า ช้าโยนโยน	มาหยิบไม้ค้ำบั่วตัวเมีย เอย
นั่นขึ้นไปนวดอย่างนวดให้มันกระชั้นนั้ก	นี่มันที่มาจากที่อาศัย
พักอาศัยสองคืน	ยกเว้นมาหักเอ็นหางหนู
พี่มาเถิดหนานอกดู	หน้าเหลืองเหมือนแพร
นี่มันไม่ใช่ตาลคือ	ห้า มือก็แซ่ได้
ว่าแซ่ได้สองคืนขึ้นไปปด	นี่ปาดมาน้ำหยดนี้มองดูท่าจะหยัด
ว่าให้ผิวขึ้นอยู่บนยอด	นะเมียที่ียวขอต่ออยู่แต่ในเตา
รีบเอาฉนวนรีบมากวนมาแคะ	ไอเสียมก็แซ่มันเรื่อยไป
ฝืนก็แพงผอม	อีกทั้งพะยอมก็แพงเหลือ
นี่เราเป็นคนบ้านนอก	ลองบอกให้ณะเชื่อไหม

พอรุ่งสางสว่างส่อง	ตั้งนกกาเหว่าเล่าร้องที่เนินพนวน
ยกหาบใส่บ่าทั้งเพื่อนสาวพร้อมหน้า	นี่เขาก็พากันเดินไป
นี่มันเมืองทุ่งเมืองหาม	บางคนก็ข้ามนาแค
บางคนนั้นหาบรอแต่	หยุดอยู่ที่บ้านดอน
พอถึงวัดเขابันไดอิฐ	คตินั้นก็รอเอียด
พอถึงมะขามชี้เกียด	เขียดมันก็ร่อนแก่น
พอถึงท่าลาชะแง้	ผู้คนหอมแห่อยู่แน่นไป
พอถึงถนนนอก	ชาวร้านก็ออกมารับ
แล้วช่วยจับวางคาน	ซื้อน้ำตาลออกให้
ได้รับเงินบาทแล้วหนอ	นี่ไปซื้อหม้อแจ็กเงินใหม่
ซื้อเอาทั้งของควาของหวาน	อีกทั้งวุ้นและหมี่
ซื้อเอาข้าวเหนียวสองห่อ	นั่นอ้อมหนอมานาน
จะห่อมากินที่บ้านที่ยวถ่านองถา	อีกทั้งข้าวเกรียบขนมครก
ที่ถามว่าห่อหมกขายมีไหม	นั่นกว่าจะได้เงินบาทนั้นเอาแทบขาดใจ

เออ เอ๊ย นี่กว่าจะได้เงินเพื่อเล่นเอาแม่เหลือเรื่องนั้นเกือบตาย

(นางเทียม ทับจิตร)

๑๐. เพลงซอมข้าว

จากการศึกษาเพลงพื้นบ้านในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ว่าการร้องเพลงซอมข้าวพบที่บ้านบ้านหัวเขา ในเขตอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรียังคงมีการสืบทอดกันมาและมีการขับร้องมาจนปัจจุบัน จากการสัมภาษณ์ นางเอื้อน เยี่ยมเพื่อน ที่มีความสามารถในการร้องเพลงซอมข้าว ได้ให้ข้อมูลว่าเพลงซอมข้าวเป็นเพลงที่นิยมใช้ร้องในเวลาซอมข้าว นิยมใช้ร้องร่วมกันในวงซอมข้าว บ้างเอาชื่อคนในวงมาหยอกล้อในบทเพลงเพื่อให้เกิดความสนุกสนาน

ตัวอย่างเพลงซอมข้าว

ซี้ม่่ากรับกรับ	ไปรับคุณตา	
คุณตาซอมข้าว	อีหมาเฝ้าเรือน	
อีเหมือนตกกระได	อีหมทอหูก	
อีมูกขายผ้า	อีบ้าหาบหิน	
อีอินทร์ท่องโป่ง	แมลงวันตูดโด่ง	
โยกไปโยกมา		(นางเอื้อน เยี่ยมเพื่อน)

๑๑. เพลงเชิญผี

จากการศึกษาเพลงพื้นบ้านในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ว่าการร้องเพลงเชิญผีพบที่บ้านบ้านโพธิ์ลอย ในเขตอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรียังคงมีการสืบทอดกันมาและมีการขับร้องมาจนปัจจุบัน จากการสัมภาษณ์ นางเทียม ทับจิตร ที่มีความสามารถในการร้องเพลงเชิญผีจะนิยมเล่นในช่วงวันสงกรานต์ เมื่อเสร็จจากภาระกิจชาวบ้านก็จะนิยมมารวมตัวเพื่อเล่นผี โดยผีที่จะเชิญมาเล่นมีหลายผีเล่นได้ทั้งผู้ชายผู้หญิง แต่ผีสิงสมต้องเป็นผู้ชายเท่านั้นที่เป็นผู้เล่น เนื่องจากผีสิงสมมีพลังกำลังมาก มักชอบปีนต้นไม้ วิธีการเล่นจะให้ผู้เล่นนั่งบนครกตำข้าว พนมมือถือดอกไม้มือรูปเทียน แล้วนำพาเพื่อมาปิดตา และคนในวงจะมาจับตัวผู้เล่นเพื่อโยกไปตามจังหวะเพลงเพื่อให้ผีเข้าสิง ใช้เล่นเพื่อความสนุกสนานและเพื่อเคารพบูชาผี

ตัวอย่างเพลงเชิญผี

ผีกลองเอ๋ยพระเจ้าใครหา	มาปลุกศาลาก็ให้คนอาศัย
กระเทียมสองโหลมะไถ่น้อยสองตัว	กระเทียมสองหัวมาเพื่อนเล่นผีกลอง
เอ้าหมากก็กลองอะเอ้าพลูก็กลอง	ยกเชื่องขันทองมาลองเถิดหนา
ผีลึงก็ละเหวยผีลึงก็ละวา	ผีลึงไม่ได้ก็สายให้ลงมา
เอาหนามพุทราเกี่ยวหน้าผีกลอง	ผีผูกแล้วก็ลุกขึ้นรำ

(นางเทียม ทับจิตร)

๒. ความเชื่อ

ความเชื่อเรื่องการบูชาครูและการเตรียมของประกอบพิธีกรรม

จากการสัมภาษณ์ นายมาก วิจารณ์(บ้านท่ามะเพ็ญ) ชาวบ้านในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ยังคงมีความเชื่อว่าการร้องเพลงพื้นบ้านจะต้องมีการไหว้ครูก่อนเพราะถือว่าการไหว้ครูเป็นพิธีกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่ง ที่แสดงถึงความเคารพครูการระลึกถึงครูที่อบรมประสิทธิประสาทวิชาให้ทั้งครูในปัจจุบันและครูที่ได้ล่วงลับไปแล้วรวมไปถึงครูที่เป็นเหล่าเทพต่างๆ จะร้องเพลงอะไรก็แล้วแต่จะต้องไหว้ครูก่อนถึงจะร้องเพลงอื่นได้ อย่างเพลงเรือ(เห่เรือบก)ก็ต้องมีการบอกแม่ย่านางเรือก่อนบอกให้หมดเพื่อเป็นสิริมงคลในการนำเรือออกไปเล่น แข่งขันกับคนอื่นเขา

ตัวอย่างบทบูชาครู

ข้าพเจ้าทั้งหลายตั้งใจบูชา	คุณบิดรมารดาครูบาอาจารย์
ที่ได้ศึกษาตำราของท่าน	มีคุณอนันต์แบ่งปันวิชา
ลูกจะขอไหว้วอนขอกรซำยขวา	น้อมเศียรวันทาเจตนาจากใจ
ครูร้องครูเล่นครูเต้นรำไทย	ครูสอนทั่วไปด้วยใจเมตตา

ครุระนาดครุฆ้องครูกลองรำมะนา	ดีดสี่ปีชวามีค่าเท่ากัน
ครุเอกครุทุ้มแก่งุ่นที่สำคัญ	ตะโพนทับทิวีสาระพันนนา
สอนให้รู้ทั้งครุมนโรร่าห์	ครุหมอและครุยาครุคาถาเวทมนต์
คู่สวดอุปัชชาครุมาเปื้องบน	ครุผีครุคนครุตันแนะนำ
ครุมนุชย์ครุยักครุพักลักจำ	ครุแนะครุนำทั้งสามโลกา
ครุบนสวรรค์ทุกชั้นเทวดา	ในมนุชย์สุดคณาเชิญมาเป็นประธาน
ทั้งครุได้หล้าทั้งป่าหิมพานต์	ถึงกรุงบาดาลป้องกันจัญไร
ข้าพเจ้าขอน้อมเกล้าถวาย	ผิตบ้างพลังใดใดลูกขอภัยทั่วไปเทอญ

นอกจากต้องมีบทไหว้ครุแล้วยังต้องมีของที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรมได้แก่

๑. ข้าว
๒. ไข่
๓. กล้วยน้ำว่า
๔. ส้ม
๕. นมกล่องอะไร
๖. ต้มขาวต้มแดง

ความเชื่อเรื่องผี

จากการสัมภาษณ์ นางเทียม ทับจิตร (บ้านโพธิ์ลอย) ชาวบ้านในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ยังคงมีความเชื่อว่าเรื่องการร้องเพลงพื้นบ้านในการประกอบการเล่นผี ผีในที่นี้รวมไปถึงผีที่เป็นสัตว์ หรือ ผีที่เป็นข้าวของเครื่องใช้ แสดงให้เห็นว่าชาวบ้านมีความเชื่อในเรื่องผีที่มุ่งให้เกิดความสนุกสนาน ประกอบกับความเชื่อที่ว่าต้องมีการประกอบการเล่นผี เพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคล เพื่อขอขมา เพื่อ พยากรณ์และรวมไปถึงเพื่อเป็นलगบอกเหตุทำนายทายทักต่าง ๆ

ตัวอย่างเพลงเชิญผี

ผีกลองเอ๋ยพระเจ้าใครหา	มาปลุกศาลาก็ให้คนอาศัย
กระเทียมสองโหลมน้อยสองตัว	กระเทียมสองหัวมาเพื่อนเล่นผีกลอง
เข้าหมากก็กลองอะเข้าพลูก็กลอง	ยกเชื่องขันทองมาลองเถิดหนา
ผีลงก็ละเหวยผีลงก็ละวา	ผีลงไม่ได้ก็สายให้ลงมา
เอาหนามพุทราเกี่ยวหน้าผีกลอง	ผีผูกแล้วก็ลุกขึ้นรำ

นอกจากต้องมีบทไหว้ครูแล้วยังต้องมีของที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรมได้แก่

๑. ดอกไม้รูปเทียน
๒. เหล้าขาว
๓. น้ำเปล่าเย็น

๓. ภาพสะท้อนด้านประเพณี

ในส่วนของประเพณีที่มีการปฏิบัติสืบต่อกันมาเป็นเวลานาน ประเพณีที่สำคัญของอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรีนั้นมีหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นประเพณีสงกรานต์ ประเพณีลอยกระทง การทอดกฐิน หรืองานประจำปีที่ชุมชนของตนนั้นได้มีการจัดขึ้น เช่นงานพ่อบุ (ศาลพ่อบุโพธิ์เงินโพธิ์ทอง) ที่บ้านโพธิ์ลอย ก็จะมีการจัดขึ้นในช่วงเดือนกรกฎาคมของทุกๆปี ซึ่งประเพณีเหล่านี้จะมีการแสดงเพลงพื้นบ้านที่อยู่คู่กับประเพณีเหล่านี้มาร่วมสมัย

เพลงพื้นบ้านในบางประเภทเรียกได้ว่ามีที่มาจากประเพณีเหล่านี้ อย่างเช่นประเพณีการทอดกฐินเดิมที่มีการเล่นเรื่อน้ำแต่เมื่อมีปัจจัยที่ทำให้ไม่สามารถเล่นได้จึงทำให้มีการปรับเปลี่ยนมาเล่นแห่เรือบกแทนซึ่ง เห็นได้ว่าการแห่เรือบกไม่ว่าจะเป็นวัดที่อยู่ติดกับแม่น้ำหรือไม่มีแม่น้ำไหลผ่านก็สามารถเล่นแห่เรือบกได้เป็นการแสดงเพลงพื้นบ้านที่มีที่มาจากประเพณีการทอดกฐิน และมีการแห่เรือบกในช่วงกฐินในทุกปี

๔. วิถีชีวิต

วิถีชีวิตที่มีความเกี่ยวข้องกับธรรมชาติ

จากการลงพื้นที่ศึกษาเพลงพื้นบ้านในเขตอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี พบว่าผู้คนที่อยู่ในท้องถิ่นมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย มีความผูกพันกับสภาพความเป็นอยู่ที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติในท้องถิ่น ซึ่งพบตัวอย่างได้จากเพลงซิ่นตาล เพลงซ่อมข้าว

ตัวอย่างเพลงซิ่นตาล

เดือนสิบเอ็ดน้ำนอง	เดือนสิบสองน้ำลง
พี่พาพี่ตัดพระองค์	ก็อยู่ที่เนินกลางป่า
ว่าปีนี้เอียนน้ำตาลจะแพง	แล้วเตรียมจัดแจงหาไว้
ตัดแล้วเสร็จสรรพ	รีบมากลับมาบ้าน
พอถึงวันดีคืนดี	ฤกษ์ที่จะพาดได้
ไว้พ่อเจ้าพ่อนายที่เคยนับถือ	ว่ายกมือขึ้นไหว้
ไหว้แล้วเสร็จสรรพ	รีบกลับไปพาด
ไปพาดเอาอีตันเมียตัน	เอาอีตันเมียแยงที่มันออกแรงไหลลง
พาดแล้วเสร็จสรรพ	ก็รีบกลับลงโคน
ว่า ซ้า ซ้าโยนโยน	มาหยิบไม้คาบตัวเมีย เอย
นั่นขึ้นไปนวดอย่างนวดให้มันกระชั้นนั้ก	นี่มันที่มาจากที่อาศัย
พักอาศัยสองคืน	ยกเว้นมาหักเอ็นหางหนู
พี่มาเถิดหนาออกดู	หน้าเหลืองเหมือนแพร

น้ำมันไม่ใช่ตาลคือ	ห้า มื้อก็แซ่ได้
ว่าแซ่ได้สองคืนขึ้นไปด	นี่ป่าดมาน้ำหยดนี้มองดูท่าจะหยัด
ว่าให้ผิวขึ้นอยู่บนยอด	นะเมียที่วิวขอตออยู่แต่ในเตา
รีบเอาฉนวนรีบมากวนมาแคะ	ไอเสียมก็แะมันเรื่อยไป
ฝืนก็แพงผอม	อีกทั้งพะยอมก็แพงเหลือ
นี่เราเป็นคนบ้านนอก	ลองบอกให้ณะเชื่อใหม่
พอรุ่งสางสว่างส่อง	ทั้งนกกาเหว่าเล่าร้องที่เนินพนวน
ยกหาบใส่บ่าทั้งเพื่อนสาวพร้อมหน้า	นี่เขาก็พากันเดินไป
น้ำมันเมืองทุ่งเมืองหาม	บางคนก็ข้ามนาแคะ
บางคนนั้นหาบรอแต่	หยุดอยู่ที่บ้านดอน
พอถึงวัดเขابันไดอิฐ	คตินั้นก็รอเอียด
พอถึงมะขามชี้เกี้ยว	เขียดมันก็ร้อนแก่น
พอถึงท่าลาชะแ่ง	ผู้คนห่อมแห่อยู่แน่นไป
พอถึงถนนนอก	ชาวร้านก็ออกมาจับ
แล้วช่วยจับวางคาน	ซื้อน้ำตาลออกให้
ได้รับเงินบาทแล้วหนอ	นี่ไปซื้อหม้อแจ็กเงินใหม่
ซื้อเอาทั้งของควาของหวาน	อีกทั้งวุ้นและหมี
ซื้อเอาข้าวเหนียวสองห่อ	นั่นอิมหนอมานาน

จะห่อมากินที่บ้านที่เยวถ่านองถา

อีกทั้งข้าวเกรียบขนมครก

ที่ถามว่าห่อหมกยายมีไหม

นั่นกว่าจะได้เงินบาทนั้นเอาแทบขาดใจ

เออ เอ๊ย นี่กว่าจะได้เงินเพื่อเล่นเอาแม่เหลือเรื่องนั้นเกือบตาย

ตัวอย่างเพลงซอหมซ่าว

ซิม่ากรับกรับ

ไปรับคุณตา

คุณตาซอหมซ่าว

อีหมาเฝ้าเรือน

อีเหมือนตกรกระได

อีไหมทอหูก

อีผูกชายผ้า

อีบ้าหาบหิน

อีอินทร์ท่องโปง

แมลงวันตูดโต่ง

โยกไปโยกมา

จากบทเพลงข้างต้นนี้สะท้อนให้เห็นถึงการประกอบอาชีพที่มีความสัมพันธ์กับธรรมชาติโดยตรง โดยชาวบ้านได้มีการใช้ถ้อยคำนำมาประกอบในการร้องเพลงและนำมาประกอบกับจังหวะที่มีอยู่แล้วหรือสร้างขึ้นใหม่ผ่านการถ่ายทอดเรื่องราวของวิถีชีวิตความเป็นอยู่ให้เกิดความน่าสนใจ สนุกสนาน คลายความเหน็ดเหนื่อยจากการทำงาน

วิถีชีวิตที่มีความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์

จากการลงพื้นที่ศึกษาเพลงพื้นบ้านในเขตอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี พบว่าผู้คนในท้องถิ่นมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่มีความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งพบตัวอย่างได้จาก

เพลงแหล่ตัวอย่างเพลงแหล่ตำนานแม่น้ำเพชร ครั้งเกิดสงครามโลก ครั้งที่ ๑

สิบนิ้วประนม กราบแก้ววันทา

ญาติมิตรทั่วหน้า ผมจะสาทะยาย

ประวัติกล่าวขาน แม่ น้ำเพชรบุรี

อดีตเคยมี สงครามครั้งใหญ่

อรินาประชิด พันธมิตรตั้งรับ

แหลนหลาวหอกดาบ โลมลั่นอันตราย

โหลहितหลังนอง ฝั่งมหานที	น้ำใสกลายเป็นสี แดงฉานตามสาย
คนไทยใจเด็ด เปรียบดังเพชรดังพลอย	เขาว่าน้ำน้อย ย่อมแพ้ไฟ
ชวนกันหลีกหลบ ลงสู่ธารา	เห็นผักตบชวา ลอยมาใกล้ๆ
จึงมุดน้ำหนีหน้า โผล่ป่าผักตบ	เด็ดก้านสยบ เป็นปล่องหายใจ
บ้างก็เด็ดหญ้าปล้อง เจาะปล่องเหมาะสม	แล้วใช้ปากอม ช่วยลมหายใจ
ยามปลอดภัยศัตรู ทุกคนรู้ทิศทาง	จึงว่ายนน้ำเข้าฝั่ง ตรงหน้าวัดใหม่
รวมไม้แขนง เถาวัลย์มัดถัก	ไหนเลยจะหัก ออกจากกันได้
รวมกลุ่มต่อยุทธ อาวุธครบครัน	เข้าตีต่อต้าน ศัตรูทรูแพ่พ่าย
ไทยสู้กู้ชาติ ประวัตินสร้างไว้	อยู่ที่วัดท่าไชยศิริ นานหลายเอย

ตัวอย่างเพลงเห่เรือบก

ฉันจะขอเกริ่นกล่าว	เรื่องเล่าครั้งก่อน
เขาเกริ่นเป็นกลอน	อนุสรณ์สถาน
วัดขลุบชื่อนี้	ณ มีมานาน
นับอายุกาล	แม่มั่นนานเหนือใจ
อายุคนผ่านไป	รัชกาลที่ ๑
ชาวจีนซินตั้ง	เข้ามาค้าขาย
ถั่วโยโอบา	ล้วนแต่งามสดสวย
เชิญชมกันได้	ที่หน้าโบสถ์หน้าบัน

จากบทเพลงข้างต้นนี้สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชาวบ้านที่มีความผูกพันกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในจังหวัดเพชรบุรี ทำให้เห็นว่าชาวบ้านมีภูมิความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์จึงสามารถถ่ายทอดบทเพลงแท้และบทเพลงเห่เรือบกที่แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาในการประดิษฐ์ถ้อยคำที่กล่าวถึงตำนานแม่น้ำเพชรในสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๑ และการตั้งชื่อถิ่นฐานที่มีประวัติความเป็นมาขึ้นมาขับร้องเพื่อให้ผู้คนในสมัยใหม่ได้ความรู้ในเรื่องราวที่เคยเกิดขึ้นผ่านบทเพลงเพื่อให้เกิดความตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของเนื้อร้องผ่านเพลง

วิถีชีวิตที่มีความเกี่ยวข้องกับท้องถิ่น

จากการลงพื้นที่ศึกษาเพลงพื้นบ้านในเขตอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี พบว่าผู้คนในท้องถิ่นมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่มีความเกี่ยวข้องกับท้องถิ่น ซึ่งพบตัวอย่างได้จาก

ตัวอย่างเพลงพวงมาลัย

เอ่อ ระเหย ลอยละลิว	
สืบนี้นัยกมือพนม	ฉันขอกราบก้มแม่พวงมาลัย
แรกเริ่มเดิมที	พวงมาลัยนี้เกิดขึ้นที่ไหน
เอ่อ ระเหย ลอยมา ลอยมา	ไม่ไกลไม่ไกล
น้องแก้วกลับหัวลุ่ม	ก็มาชุมนุมกันขึ้นใหม่
ตัวน้องก็ไม่เข้มแข็ง	แต่ก็แรงด้วยน้ำใจ
พวงเจ้าเอยมาลัย	รับรักน้องไว้เถิดเอ๋ย โนเน โนฉะ ถ้าไม่รักไม่มา แล้วเอ๋ย

ตัวอย่างเพลงเห่เรือ

ถ้ามะเฟืองน้ำไซร์	ร่วมใจพัฒนา
มรดกล้ำค่า	นำมาประยุกต์ใหม่
ไอ้ฉันนั้นแก่เกินไป	จะไปพายเรือน้ำ
หัวเรือจมคว่า	วายน้ำไม่ได้
ฉันว่าน้ำไม่เป็น	จึงมาเล่นเรือบก
ยกย้ายสายสะโพก	หัวกระดกถึงท้าย
เสียงฉิ่ง เสียงกรับ	ฉันก็ขยับจังหวะ
เพลิดเพลินจริงนะจ้	เมื่อเข้าจังหวะทุกฝีพาย
พี่ป้าน้ำอา	และที่มาชมอยู่
ช่วยเชียร์เรือหนู	เชิดชูกำลังใจ

ตัวอย่างเพลงเห่เรือบก

อำเภอหัวหิน	เป็นถิ่นของหอย
อุดมกัญฝอย	หินหอยปะการัง
ฝรั่งนั่งคอย	จนหอยติดหิน

จากบทเพลงข้างต้นนี้สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชาวบ้านที่มีความผูกพันกับท้องถิ่น ซึ่งเห็นได้จากบทเพลงที่มีการกล่าวถึงสถานของท้องถิ่น และสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งจากการลงไปสัมภาษณ์ได้มีการร้องเพลงของท้องถิ่นอื่นเข้ามาประกอบในบทเพลง และนอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่าชาวบ้านมีภูมิความรู้ในการกล่าวถึงของดีประจำจังหวัดหรือตำบลต่าง ๆ นำมาเชื่อมโยงในบทเพลงเพื่อให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์สันทนาการเกิดความสนุกสนานผ่านบทเพลง

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์เนื้อหาเพลงพื้นบ้านในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี สามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ เก็บรวบรวมเพลงพื้นบ้านเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาของเพลงพื้นบ้าน ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี โดยสัมภาษณ์คณะผู้มีความสามารถในการร้องเพลงพื้นบ้าน จำนวน ๑๑ ท่าน โดยได้บันทึกเสียง ภาพเคลื่อนไหวและถ่ายภาพนิ่งไว้ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการศึกษา เมื่อนำข้อมูลมาขยายผลการศึกษา สามารถวิเคราะห์ได้ ๔ ประเด็น ดังนี้

๑. ประเภทของเพลงพื้นบ้าน

ประเภทของเพลงพื้นบ้านที่พบในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรีที่ยังคงมีการขับร้องอยู่ในปัจจุบันสามารถแบ่งประเภทได้ทั้งหมด ๑๑ ประเภท ได้แก่ เพลงพวงมาลัย เพลงระบำ เพลงเห่เรือบก เพลงรำโทน เพลงปรบไก่ เพลงฉ่อย เพลงลำตัด เพลงแห่ เพลงซิ่นตาล เพลงซอหม่าว และเพลงเชยฝี เพลงพื้นบ้านแต่ละประเภทโดยส่วนมากที่ผู้มีความสามารถร้องเพลงพื้นบ้านนั้นได้เรียนรู้การร้องเพลงจากคนรุ่นก่อน โดยการจำแล้วนำมาปฏิบัติตาม ในการเล่นเพลงพื้นบ้านนั้นจะมีการเล่นในเทศกาลงานต่างๆ เพื่อสร้างความบันเทิงให้กับชุมชน

๒. ความเชื่อและพิธีกรรม

การร้องเพลงพื้นบ้านยังคงมีคติความเชื่อและพิธีกรรมที่มีการสืบทอดกันมายาวนานโดยการร้องเพลงพื้นบ้านนั้นมีความเชื่อในเรื่องของการบูชาครูที่เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจเป็นการระลึกนึกถึงครูบาอาจารย์ เพื่อความเป็นสิริมงคล นอกจากการไหว้ครูสิ่งที่สำคัญคือในส่วนพิธีกรรมที่ต้องปฏิบัติคือการเตรียมของในการใช้ประกอบพิธีกรรมล้วนแล้วแต่ต้องใช้ของที่เป็นสิริมงคล แสดงให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ เพื่อการประกอบพิธีกรรมในครั้งนั้นจะส่งผลดีให้กับชีวิตหากจะไปแข่งขันก็จะประสบความสำเร็จ

นอกจากการมีความเชื่อในการบูชาครูแล้ว ก็ยังมีคติความเชื่อในเรื่องผี ว่าการเล่นผีต่างๆนั้นเป็นการสร้างสิริมงคลเพื่อขอขมา เพื่อพยากรณ์และรวมไปถึงเพื่อเป็นกลางบอกเหตุทำนายทายทักต่าง ๆ

๓. ประเพณี

ประเพณีนั้นเป็นสิ่งที่ยึดถือและปฏิบัติกันสืบมาซึ่งเพลงพื้นบ้านนั้นเป็นสิ่งที่ควบคุมกำกับ ประเพณีต่างๆ ที่สำคัญในชุมชนในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี เพราะเมื่อมีประเพณีใดๆก็จะมี การแสดงเพลงพื้นบ้านเพื่อสร้างความบันเทิง ความสามัคคีในชุมชนอย่างเหนียวแน่น

นอกจากประเพณีจะควบคุมกำกับเพลงพื้นบ้านแล้ว เพลงพื้นบ้านบางประเภทก็มีที่มาจาก ประเพณีอีกเช่นกันจึงเห็นได้ว่าประเพณีต่างๆอยู่คู่กับเพลงพื้นบ้านมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

๔. วิถีชีวิต

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลเพลงพื้นบ้านในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี พบว่าเพลงพื้นบ้าน ส่วนมากจะพบในผู้สูงอายุที่มีอายุราว ๗๐ปีขึ้นไป ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเป็นมาของบทเพลงที่มีความ เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตโดยสอดแทรกการประกอบอาชีพ ธรรมชาติ ความเชื่อ ในท้องถิ่นผ่านบทร้องที่มี สำเนียงเฉพาะตัว สีสาวที่ยากหาใครเหมือน ที่นับว่าเป็นมนต์เสน่ห์อย่างหนึ่งซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเป็น พื้นบ้านตามสภาพภูมิศาสตร์ที่มีความแตกต่างกัน แต่สามารถรวบรวมเป็นหนึ่งเดียวคือความเรียบง่าย คำคมคายที่มีความหมายแยบยล ที่ชาวบ้านสามารถรังสรรค์ขึ้นมาเป็นบทเพลง ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อความ สนุกสนาน คลายความเหน็ดเหนื่อยจากงาน ที่สามารถสื่อสารเรื่องราวผ่านบทร้อง ท่วงทำนอง ประกอบ กับช่วงอายุที่หาพบได้ยากในยุคสมัยปัจจุบัน ที่ยังคงรักษาความเป็นพื้นบ้านได้อย่างไม่บกพร่อง

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์สามารถสรุปประเด็นต่าง ๆ ของเพลงพื้นบ้านในอำเภอบ้านลาด จังหวัด เพชรบุรี ได้ดังนี้

๑. วัฒนธรรมเพลงพื้นบ้าน ที่เกี่ยวข้องกับเพลงพื้นบ้านในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี เป็น วัฒนธรรมที่เก่าแก่ที่อยู่คู่กับชาวบ้านในอำเภอบ้านลาดมาเป็นเวลานาน โดยจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูล ชาวบ้านไม่ได้มีการเรียนเพลงพื้นบ้านเป็นกิจลักษณะ เพียงแต่อาศัยครูพักลักจำในเวลาที่มีการร่วมกลุ่ม ร้องเพลงพื้นบ้าน เนื่องด้วยจากชาวบ้านในพื้นที่อำเภอบ้านลาดในช่วงอายุ ๗๐ ปีขึ้นไป ประกอบอาชีพ ทำไร่นา ขึ้นตาล ทำให้ชาวบ้านมีเวลาว่างที่ตรงกันจึงรวมกลุ่มเพื่อร้องเพลงพื้นบ้าน เนื่องด้วยอุปนิสัย ของคนไทยโดยทั่วไปเป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอน และชอบร้องรำทำเพลง จึงทำให้ชาวบ้านสามารถถ่ายทอด บทเพลงได้อย่างแยบยล ดังนั้นในเทศกาลงานต่าง ๆ หรือวันสำคัญทางศาสนา เมื่อว่างจากกิจกรรม ชาวบ้านก็จะนิยมร้องเพลงพื้นบ้าน ที่แสดงให้เห็นถึงความสามัคคีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวของชาวบ้าน ในอำเภอบ้านลาดที่ยังคงรักษาและสืบทอดเพลงพื้นบ้านได้เป็นอย่างดี

๒. ภาษาเพลงพื้นบ้านในอำเภอบ้านลาดจังหวัดเพชรบุรีส่วนมากจะใช้ภาษาไทยถิ่นเพชรบุรีเป็น หลักในการสัมผัส ทำใหเพลงพื้นบ้านในอำเภอบ้านลาดจังหวัดเพชรบุรีมีความแตกต่างจากเพลง พื้นบ้านทั่วไป เนื่องจากเพลงพื้นบ้านในอำเภอบ้านลาดจะใช้ภาษาไทยถิ่นเพชรบุรี ที่ใช้ชาวบ้านใช้อยู่ใน

ชีวิตประจำวัน จึงมีการใช้คำท้องถิ่นที่มีการเล่นคำ แผลงคำ หรือมีการใช้สำนวนสองแง่สองมุม ซึ่งแสดงความสามารถเชิงภาษาเพื่อให้เกิดสัมผัสคล้องจอง หรือฟังแล้วขบขัน และดูมีลูกเล่นในบทเพลงจึงทำให้บทเพลงไม่น่าเบื่อ และยังคงเสียงเอื้อนของคำที่แสดงให้เห็นถึงเสน่ห์ภาษาไทยถิ่นเพชรบุรี ประกอบกับลีลาที่ลงจำนวนคำของวรรคและเนื้อเรื่องได้อย่างสมบูรณ์และลงตัว หรือบางครั้งแทรกด้วยเสียงหลบ ในการลงจังหวะคำเพื่อให้ผู้ฟังตีความหมายของคำ ที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของภาษาไทยถิ่นเพชรบุรีมากกว่าในเรื่องของฉันทลักษณ์เพื่อต้องการให้เพลงมีความหมายและง่ายต่อการจดจำและเป็นที่ยอมรับแก่หมู่คณะ

๓. โอกาสที่ใช้ในการแสดงเพลงพื้นบ้าน เพลงพื้นบ้านในอำเภอบ้านลาดจังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อพบปะสังสรรค์ ในหมู่คณะโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อความสนุกสนาน หรือใช้แสดงในโอกาสงานต่าง ๆ เช่น

๓.๑ การเล่นเพลงพื้นบ้านตามปกติในกลุ่มเพื่อน ในเวลาว่างที่ตรงกันก็จะมีกิจกรรมกลุ่มเล่นเพื่อคลายเหงาหรือเพื่อคลายความเหน็ดเหนื่อยจากงาน หรือเพื่อฝึกซ้อมในการจะจัดแสดง

๓.๒ การเล่นเพลงพื้นบ้านในวันสำคัญ หรืองานประจำปี เช่นในวันสงกรานต์ วันลอยกระทง วันออกพรรษา หรืองานประจำปีของวัดหรือของหมู่บ้าน

๓.๓ การเล่นเพลงพื้นบ้านในโอกาสพิเศษ ได้แก่งานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ งานบวช งานวันเกิด งานแต่งงาน งานในส่วนของการราชการ

๔. บทบาทของเพลงพื้นบ้านที่มีต่อสังคมในหมู่บ้าน เพลงพื้นบ้านในอำเภอบ้านลาดจังหวัดเพชรบุรี นับว่ามีบทบาทในสังคมในท้องถิ่นของชาวอำเภอบ้านลาดเป็นอย่างดี เนื่องจากสังคมในท้องถิ่นให้การยอมรับและให้ความสำคัญต่อเพลงพื้นบ้าน จึงได้มีการนำเพลงพื้นบ้านมาจัดแสดงอยู่บ่อย ๆ ในโอกาสต่าง ๆ แต่เนื่องด้วยผู้ที่ร้องเพลงพื้นบ้านที่มากขึ้น จึงทำให้การจัดงานต่าง ๆ ในหมู่บ้านค่อย ๆ ลดลง แต่เนื่องด้วยหน่วยงานทางการศึกษาได้เข้ามาบิบบทบาทต่อชุมชนจึงได้มีการจัดนักเรียนจากโรงเรียนในหมู่บ้านให้ออกมาศึกษาเพลงพื้นบ้าน และมีการจัดแสดงในงานประจำปีหมู่บ้าน จึงทำให้เพลงพื้นบ้านยังคงไม่สูญหายไป และมีบทบาทต่อสังคมในหมู่บ้านมากขึ้น

๕. การสืบทอดเพลงพื้นบ้านในอำเภอบ้านลาดจังหวัดเพชรบุรี มีการสืบทอดกันมาหลายช่วงอายุคน ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบธรรมชาติ คืออาศัยครูพักลักจำ จากการรวมกลุ่มในการแสดงในโอกาสต่าง ๆ และเนื่องด้วยชาวบ้านเป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอนเมื่อเห็นว่าสนุกสนานดีจึงกลายเป็นที่ชื่นชอบและจดจำกันเรื่อยมา และช่วยกันแต่งและช่วยกันร้องเพลง ซึ่งเพลงที่ใช้ร้องเล่นเป็นเพลงประจำถิ่น มีลักษณะที่ตรงตัวใช้ภาษาที่เรียบง่าย มีความหมายสองแง่สองมุม จึงง่ายต่อการจดจำและนำไปร้อง แต่เนื่องด้วยในปัจจุบันสื่อเทคโนโลยีในสังคมเป็นที่ยอมรับแก่คนทั่วไปมากขึ้น จึงทำให้เพลงพื้นบ้านในอำเภอบ้านลาดจังหวัดหายไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรมความเป็นอยู่ ที่มาพร้อมกับสื่อต่าง ๆ ทำให้เพลง

พื้นบ้านค่อย ๆ ห่างหายไป และเพลงพื้นบ้านจึงอยู่กับผู้สูงอายุที่นับวันก็มีจำนวนลดลง และไม่ได้รับความสำคัญมากนักและถูกกล่าวถึงและนำมาเล่นมีจำนวนลดลง

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องการวิเคราะห์เนื้อเพลงพื้นบ้านในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี สามารถศึกษาได้อีกหลายประเด็นตามความสนใจของผู้ที่จะศึกษา เช่น กลวิธีในการแต่งเพลงพื้นบ้านประเภทต่างๆ การขับร้อง เป็นต้น

ศูนย์ข้อมูลศิษย์และวารสารมลายุลักษณณ์เพชรบุรี

บรรณานุกรม

ทองใบ แทนมณี. พุดจาภาษาเพชร. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติกระทรวงวัฒนธรรม
สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเพชรบุรี, ๒๕๕๑.

พูนพิศ อมาตยกุล. ดนตรีวิจักษ์ : ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับดนตรีของไทย เพื่อความชื่นชม (ฉบับแก้ไข
เพิ่มเติม). กรุงเทพมหานคร : สยามสมัย , ๒๕๒๙ .

สมบูรณ์ แก่นตะเคียน. สมุดเพชรบุรี ๒๕๒๕. เพชรบุรี: ๒๕๒๕ .

สุมาลี นิมมานภาพ. (๒๕๒๗). ดนตรีวิจักษ์. กรุงเทพมหานคร: ชวนพิมพ์

สัมภาษณ์

(เทียม ทับจิตร, ผู้ให้สัมภาษณ์, ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๓)

(บุญ นกเทศ, ผู้ให้สัมภาษณ์, ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓)

(บุญธรรม เทศอัน, ผู้ให้สัมภาษณ์, ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๓)

(ผล ทับแก้ว, ผู้ให้สัมภาษณ์, ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๓)

(พวน ทองแซก, ผู้ให้สัมภาษณ์, ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓)

(มาก คงทอง, ผู้ให้สัมภาษณ์, ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓)

(มาก วิจารณ์, ผู้ให้สัมภาษณ์, ๓ มกราคม ๒๕๖๓)

(เยื้อน เยี่ยมเพื่อน, ผู้ให้สัมภาษณ์, ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๓)

(รินทร์ ศิรินันท์, ผู้ให้สัมภาษณ์, ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓)

(ลั่น ทองแซก , ผู้ให้สัมภาษณ์, ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓)

(ลิป หอมหวาน, ผู้ให้สัมภาษณ์, ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓)

ภาคผนวก ก

เพลงพื้นบ้านในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

ศูนย์ข้อมูลศิษย์และวารสารมลายุลักษณ์เพชรบุรี

รวบรวมเพลงพื้นบ้านในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

๑. เพลงพวงมาลัย

เพลงที่ ๑

เอ้อ ระเหย ลอยมา	ลอยมา ไมไกลไม่ไกล
น้องแก้วกลับหัวลุ่ม	ก็มาชุมนุมกันขึ้นใหม่
ตัวน้องก็ไม่เข้มแข็ง	แต่ก็แรงด้วยน้ำใจ
พวงเจ้าเอยมาลัย	รับรักน้องไว้เถิดเอย โนเน โนฉา ถ้ารักไม่มา แล้วเอย

(นายมาก คงทอง)

เพลงที่ ๒

เอ้อระเหยลอยมา	ลอยมาแต่ไกล
จะไม่รู้จักมักจี่	เขารักกันมีถมไป
พวงเอยมาลัย	รับรักพี่ไว้เถิดเอย โนเนโนชะไม่รักไม่มาเถิดเอย

(นายลิบ หอมหวาน)

เพลงที่ ๓

เอ้อระเหยลอยมา	ลอยมาจากตาลกง
พี่บวชก็พรรษา	พี่ทำนาก็กระทง
บอกน้องตามตรง	แม่หงส์ทองเอย
เอ้อระเหยลอยมา	ถามมาแล้วจะตอบให้
เสมานั้นมีแปดทิศ	แต่ลูกนิมิตมีก็ใบ
เอ้อระเหยลอยมา	ถามมาแล้วจะตอบให้
เสมานั้นมีแปดทิศ	แต่ลูกนิมิตนี้มีเก้าใบ
คู่สวดซ้ายขวาอุปชาวัดไหนด	คอน้อยสวดคล่องแต่หนองกาทองบวชให้

(นายลิ้น ทองแซก)

๒. เพลงระบำ

เพลงที่ ๑

ระบำไหนเอย	ระบำถ้ำรงค์
ฉันละคิ้วเขียน	ฉันเวียนคิ้วคง
อยากอยู่ถ้ำรงค์	สักคนเถิดเอย

คนรับร้อง ไชโยมะแก้ว ไชยามะยวบ เผย เผยใหญ่ใหญ่เอย

เพลงที่ ๒

ระบำไหนดอย	ทับสะแก
หนุ่มๆเดี๋ยวนี้	มันซึ่กระแซ่
สาวๆไม่เหล่	สักคนเถิดเอ๋ย

คนรับร้อง ไชโยมะแก้ว ไชยามะยวบ เผย เผยใหญ่ ใหญ่เอ๋ย

เพลงที่ ๓

ระบำไหนดอย	ระบำต้นขนุน
แขนแม่อ่อน	เหมือนละครเจ้าขุน
ระบำต้นขนุน	น่ารักเอ๋ย

คนรับร้อง ไชโยมะแก้ว ไชยามะยวบ เผย เผยใหญ่ ใหญ่เอ๋ย

เพลงที่ ๔

ระบำไหนดอย	ทับสะแก
ถ้าได้น้องจริง	พี่จะทิ้งกระแซ่
กินเหล้าเมาแเอ้	ทุกวันเลยเอ๋ย

เพลงที่ ๕

ระบำไหนดอย ระบำท่าคอย	เรือลำสั้นละฝืนจะลอย
เรือลำยาวนะฝืนจะถ่อย	ตัดตะวันว่าฝืนสาวอ่อย
แหวนวงน้อยช่วงคอยคนอื่น	ได้กลับคืนแล้วชายเอ๋ย

เพลงที่ ๖

ระบำไหนดอย ระบำเวียงคอย	เรือลำสั้นละฝืนจะลอย
เรือลำยาวนะฝืนจะถ่อย	แหวนทองสุกแล้วอยู่ในน้ำ
แหวนทองคำลอยระรื่น	แหวนวงน้อยช่วงคอยคนอื่น
ได้กลับคืนแล้วชายเอ๋ย โยแก้ว ยายวบ เผย ใหญ่ เลย เผย ใหญ่ ใหญ่ เอ๋ย	

เพลงที่ ๗

ระบำไหนดอยระบำไร่ห้วย	รูปไม่หล่อพ่อไม่รวย
รูปไม่สวยนะชายเอ๋ย	

เพลงที่ ๘

ระบำไหนดอ่ยสาละไล	พ่อชายมีเดียวตีน้องตาย
เขาตีด้วยลวดเขาหวดด้วยหวาย	น้องไม่ไปนะชายเอ๋ย

เพลงที่ ๙

ระบำไหนดอ่ยระบำแม่กลอง	นกปักสีไม่มีเจ้าของ
จับถอนบนที่ต้นโพธิ์ทอง	ตกลงมาหลังคาบ้านน้อง
แม่รูปสวยช่วยประคอง	กลัวเจ้าของมีเอ๋ย

เพลงที่ ๑๐

ระบำไหนดอ่ยหนองศาลา	เสียงพืดเหมือนปีชะวา
เสียงพืดเหมือนระฆังวัดหัว	ครูไหนโหดชะมัดจริงหนา
น้องตกประหม่าเสียแล้วชายเอ๋ย	

เพลงที่ ๑๑

ระบำไหนดอ่ย ช่อมะกอกกอดอกมะไฟ อย่ารำไรชิ่งน้องเอ๋ย

เพลงที่ ๑๒

ระบำไหนดอ่ยสาละไล	น้องรำไม่เป็น
น้องเดินไม่ได้	พืดให้สีกที่เถิดเอ๋ย

เพลงที่ ๑๓

ระบำไหนดอ่ยระบำโตงเตง	ระบำประดิษฐ์
น้องคิดเอาเอง	ไม่ต้องแกลังนะชายเอ๋ย

เพลงที่ ๑๔

ระบำไหนดอ่ยไร่สะท้อน	น้องรำไม่เลวที่เอน้องอ่อน
ไปหัดละครที่ดอนพุดทรา	นานตั้งเจ็ดเสด็จลงมา ส่งคงคาในวาริเอ๋ย

เพลงที่ ๑๕

ระบำไหนดอ่ย	ระบำวัดจัน
ให้แม่มาขอ	ให้พ่อมาทัน
เอาเรือนหอมมาเป็นของหมั้น	เอาแหวนหมั้นชียายเอ๋ย

เพลงที่ ๑๖

ระบำไหนดอ่ยทศศาสนา	ใครจะเล่นก็เดินเข้ามา
อย่าได้ซ้ำชิหนาหน้าเอ๋ย	

เพลงที่ ๑๗

ระบำไหนดอ่ยสาละไล	น้องรำไปเถิด จะเซ็ดเพลงให้
ไม่ได้อายนะน้องเอ๋ย	

เพลงที่ ๑๘

ระบำไหนเอยไร่สะท้อน น้องรำไม่เลวดูเอน้องอ่อน
ไปหัดละคร ที่ไหนมาเอย

เพลงที่ ๑๙

ระบำสาละโล มาชิมมาที่จะพาน้องไป
ช่อมะกอกดอกมะไฟ อย่ารำไรชื่อน้องเอย

เพลงที่ ๒๐

ระบำไหนเอย ระบำไรต่อ
ใส่เสื้อคอถัก น่ารักจริงหนอ
มีคนขอหรือยังน้องเอย

๓. เพลงเรือ(เห่เรือบก)

เพลงที่ ๑

คนบอกเพลง

ลูกคู่

เอ้าเฮลละโล	เอ้าสาระพา
เฮโลสาระพา	สาระพาเฮโล
แม่ฝืนเอย	ฝืนเอย
ฝืนอย่าเลยไปไหน	ฝืนม่ออย่าหลงไหล
ไปอยู่ต้นไม้	ต้นไม้
เชื้อฝืนแม่กลับคืน	เข้าสู่หัวเรือ
ฝืนเอยฝืนเอย	ฝืนอย่าเลยไปห่าง
ฝืนของแม่ย่านาง	เชิญมานั่งเรือฉัน
ดอกไม้รูปเทียน	ตั้งที่เคียวบูชา
พร้อมทั้งเครื่องขันธ ๕	เชิญมารับฝืน

คนบอกเพลง

ลูกคู่

ท่ามะเฟืองน้ำไซรั	ร่วมใจพัฒนา
มรดกล้ำค่า	นำมาประยุกต์ใหม่

ไอ้ฉันนั้นแถมเกินไป	จะไปพายเรือน้ำ
หัวเรือจมคว่ำ	ว่ายน้ำไม่ได้
ฉันว่ายน้ำไม่เป็น	จึงมาเล่นเรือบก
ยักย้ายสายสะโพก	หัวกระดกถึงท้าย
เสียงฉิ่ง เสียงกรับ	ฉันก็ขยับจังหวะ
เพลิดเพลินจริงนะจ๋า	เมื่อเข้าจังหวะทุกฝีพาย
พี่ป้าน้ำอา	และที่มาชมอยู่
ช่วยเชียร์เรือหนู	เชิดชูกำลังใจ

(นางรินทร์ ศิรินนท์)

เพลงที่ ๒

สิบนิ้วน้อมประนม	กราบแก้ววันทา (เรือ)
เหนือเกล้าเกศา	ขอชะมาอาภัย
องค์สมเด็จพระหลวง	ของปวงประชาชน
ทรงปรีชาสามารถ	เปรี๊ยะปราถหลากหลาย
ถึงฤดูฝนแล้ง	น้ำแห่งธรณิน
ประชาราษฎร์ทั่วถิ่น	ขาดน้ำกินน้ำใช้
พระปรีชาเลิศล้ำ	สั่งให้ทำฝนเทียม
น้ำพระทัยล้นเปี่ยม	ยกเยี่ยมยิ่งใหญ่
น้ำฝนหล่นจากฟ้า	ชาวประชาอุ้มบุญ
พระกรุณามหาธิคุณ	เกื้อหนุนวงไทย
องค์พระบารมี	พระภูมิพินิต
ขอให้มันแคล้วคลาด	สาระพัดภัยภัย
สิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโปรดดลบันดาลให้พ่อหลวงสุขุขสรเกษมสำราญสืบไป	

เพลงที่ ๓

เกล้ากระหม่อมน้อมคำนับ	ขอเดชะฝ่าพระบาท
เกล้ากระหม่อมขออนุญาต	อาชญาพินิตเกล้า
นายกเทศมนตรี	อยู่ที่เมืองหัวหิน

บริหารท้องถิ่น	ตรงใจคนสำคัญ
นามคุณศิริพันธ์	สกุลกมลปราโมทย์
ผลงานดีมีประโยชน์	ต่างก็โจทย์ขานเค้า
รองนายกซื้อกระถ่อน	คุณนพพรพุทธิคุณ
เมตตาการุณ	เกื้อหนุนนำชาว
เจ้าของร้านชาวเล	มีทั้งเก้ ทั้งโก้
คุณนันทพลเถาภิไธ	โซ้วอาหารคำเช้า
แถมนิตแถมหน้อย	ก็ต้องน้องชาวเล
ร้านดีมีเสน่ห์	อาหารทะเลเจ้าเก่า (ทะเลสาบระพา)

เพลงที่ ๔

อำเภอเมืองหัวหิน	เราเป็นถิ่นมีหอย
มีอุดมกุ่มฝอย	หินหอยผกาเรียง
ชาวเราหัวหิน	เป็นถิ่นมีสตางค์
ชาวฝรั่งนั่งคอย	จนหอยติดหิน (ทะเลสาบระพา...)

เพลงที่ ๕

ดิฉันมาชวนทอดน่อง	ท่องเที่ยวหัวหิน
ชาวอำเภอท้องถิ่น	รอยระรินน้ำใจ
ณ วังไกลกังวล	สุขนทั่วทิศ
นอบน้อมกลม่อมจิตร	จะไม่ผิดใจไทย
สถานีรถไฟ	ในสมัยก่อนเก่า
สนามกอล์ฟแพรวพราว	ยั่วเย้า หญิงชาย
ทั้งโรงแรมนิวตัน	ประกอบการเหนือใคร
เขาตะเกียบงามเกิน	เขาหินเทียนงามหรู

เพลงที่ ๖

คำสุนทรวาที	ศิลปะเมืองเพชร
เครือข่ายของเขต	ที่เด็ดก็หลากหลาย
ช่วยกันอนุรักษ์	มาพิทักษ์เรือบก

สานต่อมรดก
คุณค่าผลงาน
ท่านจะได้เชิดชู
การแสดงซึ้งซัด
ศิลปะเลิศล้ำ
งานบุญสุนทาน
วัฒนาสารุชน

ตกทอดหลายสมัย
ลูกหลานรับรู้
เอาไว้อดต่อไป
ถูกวัฒนธรรม
เหนือคำบรรยาย
สืบสานการกุศล
เป็นมงคลสืบสาย

เพลงที่ ๗

ก่อนจะจรรยาจาก
ขอบอกอีกที
ว่าเรื่อฉันรำนี้
สาวรุ่นเอื้อๆ
มันมีแต่รุ่นเก่าๆ
ผีปากรี้ก็เก่ง
แต่มาวันนี้
เพราะหมดหาบ
หากขึ้นยืนอยู่

ขอฝากไมตรี
กับพี่น้องทั้งหลาย
ไม่มีขลุบเปราะ
ของฉันไม่มี
ของเราก็อ้างเจ้ง
มือทำยังไวก
ฉันต้องจาก
หมดพลุ
ฉันคงทนไม่ไหว

เพลงที่ ๘

แม่ย่านางหุไว
ทิ้งหนองคลองคู
มาช่วยรั้งช่วยเสริม
ขอให้องอาจ

แต่งกายคอยอยู่
แม่มาอยู่หัวเรือ
มาช่วยเสริมบารมี
เหมือนราชสีห์ เฮละ โล้

เพลงที่ ๙

ไซโยพระแก้ว
เข็มทองแม่เอวกลม
คืนวันจันทร์แรม
ฉันต้องยอมรับ
มันเป็นประเพณี

แล้วเข็มทอง
มาจากชมรมกนงกะปู
ดูแล้วแจ่มสดใส
ลูกมาจับด้ามพาย
กีฬาของไทย

จงอนุรักษ์กันไว้
โศขินสามลา
ได้ถูกขังยามยามดี

ให้ชั่วลูกชั่วหลาน
เปิดตำราทันที
ลูกพี่เชิญเอ๋ย

เพลงที่ ๑๐

ขวัญเจ้าเอ๋ยขวัญเจ้าเอ๋ย
ขวัญแม่ย่านาง
เอ๋ยปากเรียกขวัญ
ว่าแต่ก่อนแต่ไร
ขวัญอย่าคิดวิตก
เทพบุตรชั้นฟ้า
หลวงพ่อบุศย์ดีสิทธิ์

ขวัญอย่าเลยไกลห่าง
มาสิงสู่เรือฉัน
ขอชั้นรุกสู
ขวัญไม่เคยทำผิด
ให้หวาดผว
เทวดาทุกทิศ
มาสิงสถิตนาวา เฮละโล

เพลงที่ ๑๑

ลูกจะตั้งใจ
ที่หลวงพ่อบ้านจัด
เรือบกเรือสิน
แม่ย่านางไฉไล
แม่ไม้สายโก้หฺร

พายเรืองานวัด
ให้มีก็ กฐิน
ท้องถิ่นสุดกู่
เตรียมไว้ให้ทันดู
อย่าติกันเลยหนา เฮละโล

เพลงที่ ๑๒

เดชะกุศล
ที่ได้เกื้อกูล
สูงอายุเขาจัด
หน้าตาแจ่มใส
ลูกขอแบ่งกุศล
พุ่มฉันยังน้อย
ขอเชิญน้องพี่

อันผลบุญ
มาอุดหนุนทางวัด
แห่เรือลำใหญ่
ไฉไลกันทุกคน
ให้ทุกคนที่มา
แบ่งคำห้าร้อยยังไม่มี
มาสามัคคีร่วมกัน เฮละโล

เพลงที่ ๑๓

คนยื่นข้างหน้า
คนสองรองมา
เหมทอยเม็ยขุนแผน
คู้วแม่ช่างโก่ง

ใส่เสื้อผ้าสีไพร
เหมือนดาราำแสน
แม่พิมพ์ายาใจ
เหมือนวงคันสร

ดูแขนแม่ช่างอ่อน
แม่พายหัวเรือกังขาม
เวลาร้องเพลง

เมื่อยกมือพาย
แม่พายจ้ำเรือเก้ง
ไพละจ๊ะใจ เฮละโล้

เพลงที่ ๑๔

สมัยนี้เขานิยม
ผัดแป้งนวลพรวย
ได้มาเที่ยวภูหิน
ส้มตำมะละกอ
เรื่อน้อยลำนี้
สูงอายุพอใจ
จะไปแข่งกับใคร

เอาไว้ผมยาว
หน้าขาวเป็นยองใย
จะมากินข้าวห่อ
ข้าวห่อมันไก่
อยู่ที่อนามัย
ได้มาลงนาวา
ขอให้ได้ชัยชนะเฮละโล้

เพลงที่ ๑๕

ถึงจะแก่ไปนิด
กำลังใจยังไม่ถอย
ที่มาวันนี้
มีความสุขสุดสิ้น

ถึงจะเหี่ยวไปหน่อย
ยังเต็มร้อยทุกงาน
สามัคคีกันทุกคน
พวกชุมชนสูงอายุ ตำบลหนองกะปุ เฮละโล้

เพลงที่ ๑๖

โพธิ์ลอยของเรา
ประเพณีพื้นบ้าน
สืบทอดกันมา
สอนลูกสอนหลาน

เป็นบ้านเก่ามานาน
เขาก็มีหลายอย่าง
เป็นเวลาช้านาน
มาจนทุกวันนี้ เฮละโล้

เพลงที่ ๑๗

โพธิ์ลอยได้พัฒนา
ขอให้เป็นกำลังใจ
ลมก็มันพัด
ให้ข้อมันแข็ง

ขึ้นมาไว้ใช้
ให้สูงอายุทุกคน
คลื่นก็มันแรง
แรงก็มันมาก

เพลงที่ ๑๘

ก่อนจากลาจร	ขอให้พรท่านผู้ฟัง
ทั้งที่ยืนและนั่ง	จงมาเป็นกำลังใจ
ท่านที่มาวันนี้	ขอให้สุขกันนะจ๊ะ
ขอให้มีความสุข	ยึดหลักธรรมไว้
ก็จะได้ดังคิด	ทำใจอีกนิด
แล้วจะสบาย	สวัสดิ์จ้าขอขอบคุณทุกๆท่าน

เพลงที่ ๑๙

ฉันไปก็กิน	ฉันจะกินข้าวห่อ
แกงกับปลาหมอบ	ช่อดอกแค
บูก็แสม	แลลงลาน เฮละโล สาละพา เฮโลสาละพา

๔. เพลงรำโทน

เชิญเล่นเชิญเล่น เชิญรำ จับรำทำไว้เป็นคู่ๆ เพื่อนรำ
ให้เป็นหมวดหมู่ เพื่อเชิดชูในการรำวง กลมศิลป์และปากร
ออกแบบสวนให้เรารำคู่ เพื่อนรำให้เป็นหมวดหมู่ เพื่อเชิดชูในการรำวง

(นางเทียม ทับจิตร)

โค้งไปโค้งมา สายตาจะเป็นแม่สื่อ ความรักนี้หรือ แม่
สื่อก็คือสายตา มีด มีด คำ คำ อย่ารำเข้าไปใกล้ พวกเราพอใจ
ท่านผู้ใหญ่เขาไม่พอลา

(นางบุญธรรม เทศอัน)

เสียงโทน เสียงโทน สะดุ้งใจทนอยู่ไม่ไหว เสร้าหัวใจ
เสียเหลือเกิน จัดแจงซ่อมเครื่องแต่งตัว ผัดหน้าหัวหัว จะไม่มีมัว
รอเนิ่น เสร็จแล้วรีบเร่งออกเดิน หาความเพลิดเพลินในวงรำไทย

(นางเทียม ทับจิตร)

๕. เพลงปรบไก่

เพลงตับ

คำต้น

ไหว้ครูสำเร็จแล้วเสร็จประสงค์	พี่ก็ตั้งวงไว้ท่า เอชา ไห้
พี่มาร้องเกริ่นแล้วเชิญองค์	ขอเชิญน้องหงส์ละเธอหันเข้ามา เอชา ไห้
แล้วน้องอย่ายืนแล้วแซ่เขื่อน	ก็ไปเลยแม่เพื่อนไก่ป่า เอชา ไห้
จงเผยวาจงให้พี่ฟังวจา	หน้อยเถิดจะเป็น เออเอยไร

ลูกคู่รับ

จงเผยวาจงเหี้ย เอ่อ เออ เอิงเอย	ให้พี่ฟังวจา
จงเผยวาจงให้พี่ฟังวจา	หน้อยเถิดจะเป็น เออเอยไร
ท่านผู้ฟังละก็นิ่งดู	อีกทั้งคุณครูท่านก็มา

คำทอด

จะหน่วงหนักและชักช้า	ไปเลยแม่ยิ้มใหญ่
----------------------	------------------

คำท้าย

พี่มาร้องเกริ่นแล้วเชิญเจ้า	และเชิญน้องเข้าในวง
เชิญแม่ผมปลิวและคิ้วถ่อ	และขอเชิญแม่คอรระหงส์
ถ้าน้องจะเล่นฉันท์เต้นเข้าวง	เอิงเฮยเถิดเอย

เพลงเกร็ด

สุริยันตะวันบ้าย	สุริยันตะวันเที่ยง
เจ้างานเขาเลี้ยงพวกเรา	เขาเลี้ยงนะอิมแล้วกินทั้งข้าวเสร็จ
ทั้งของคาวทั้งของหวาน	แล้วก็รับประทานของท่านมาเสร็จ
ลูกขึ้นเขย่าแต่พอข้าวเรียงเม็ด

เพลง ปรบไก่(เพลงเรื่องจันทโครพ)

ลูกสิบ หอมหวาน บ้านดอนข่อย

เขียนเพลงปรบไก่ เมื่อวันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๖๒

รำส่ง ทำนอง มอญรำดาบ

เอ้อเอ้อเฮ้อเองเอง	จะถึงจันทโครพ
เมื่อเดินทางมา	มาร่ำเรียนวิชา
กับอาจารย์	อยู่กับอาจารย์

มานานช้า	มาหลายปี
มาจากเมืองพาราณาสี	มาอยู่ที่นี้นานเอย
เวลานี้พ่อก็แก่	แม่ก็เฒ่า
จะคอยหาตัวเรา	ทุกเวลาเอย
เราจำจะต้องขอลา	องค์พระฤๅษี
กลับไปเมืองในวันนี้	ไม่ว่าจะนานเอย (๗๗๗)

(คำตัน)	จะกล่าวถึงจันทโครพ	เมื่อเรียนจบทุกวิชา
มาจากเมืองพาราณาสี		มาอยู่ที่นี้นานช้า
เวลานี้พ่อก็แก่แม่ก็เฒ่า		จะคอยหาเราทุกเวลา
เราจำจะต้องขอลา		พระอาจารย์เฝ้าเอยไป ฯลฯ

(คำทอด)	เมื่อกรีกกรอง	อยู่ในใจแล้วก็ใครคลา
ไปหาหลวงตา		องค์พระฤๅษี ฯลฯ
ขึ้นกุฎิ		อย่างย่องเหลียวมองไม่เห็นใคร
อาจารย์		ไปอยู่ที่ไหน เง้ นี้
เหลียวซ้ายแลขวา		มองหาพระฤๅษี
เลยเปิดประตู		เข้าไปดูที่ ฯลฯ

(ฤๅษี)	ฤๅษีเฒ่าเจ้าตำรา	ฉันอ้อมมาใหม่
เข้ามาถึงในห้อง		ตรึกรตรองอยู่ในใจ
วันนี้จะเข้ามา		ให้สำราญ พระทัย
พอตั้งนะโมได้สามจบ		ฤๅษีก็สลับกลับไป
ไม่รู้จะไปอย่างไรมาอย่างไร		หลับฝันไปทันง้อเอยที่ ฯลฯ
ฝันว่าสึกา		เข้ามาในห้อง
นั่งยองๆยอง		มองเหมือนเห็นผี ฯลฯ

(คำปลาย)

ฝันว่านั่งภาวนา
มันก็เข้ามาใกล้นี้
หอยมีไหมฤๅซี

จะให้สีน้ำมันไป
มันถามว่าหอยมีไหม
หอยอะไรหอยอะไร

(พูด)

หอยใต้ดิน
หอยสีหิน
ตกใจลืมหินตา

หรือรัฐบาลใช้ไม่ๆ
หอยสี
หลานมาพอดี ฯลฯ

(จันทโครพร้อง)

กราบนมัสการ
ผมจะขอลาไปที่
ผมจะกลับเมือง
ไปกะทันหันในวันนี้แล้วครับ
ผมขอลาก่อนนะครับ
พอลคิดหลงตา

อาจารย์ครับผมไหว
อาจารย์ครับอย่าเครื่อง
พารานาสี
อาเง้อเอ๋ยจารย์ ฯลฯ
แล้วผมจะกลับมา
น้ำตามันแทบจะไหล ฯลฯ

(ฤๅซี)

กลับไปเกิดหลานยา
จึงไปหยิบผอบมา
แต่ไปเปิดกลางทาง
ไปถึงเมืองพารานาสี
หลานจะได้ชม
จันทโครพรับผอบ
ยังกลางป่า
กำลังกาย
ค่อยๆคลาย
ถึงฤๅซี ให้ผอบเรามา
ยังไม่ถึงเมืองพารานาสี

แต่ตาไม่มีอะไรจะให้
แล้วตาก็เป่าไป
ตาก็จะสั่งเจ้าไว้
จะรู้ดีว่ามีอะไร
คงสนใจ ฯลฯ (สงทำนองมอญรำดาบ)
เดินทางมาถึง
แสนจะเหน็ดเหนื่อยเมื่อยหล้า
จึงหยุดพักสะหน้อย
ก็รู้สึกนึกขึ้นได้
ได้สามราตรี
เปิดทันทีเอ๋ย ฯลฯ

(ส่ง)

โมราทราวม้วย	อยู่ในผอบ
สามวันยังไม่ครบ	ได้ออกมาเอย
จันทโครพใจร้อน	นอนไม่หลับ
อยากจะทราบว่ามีอะไร	อยู่ในนี้
โมรามิ่งมิตร	ศิษย์ฤๅษี
ออกมาร่ำรำอย่างดี	ให้ฤๅษีดูเอย
นางโมราทราวม้วย	อยู่ในผอบแก้ว
ออกมาให้เห็น	ก็เป็นสาวแล้วเงื่อนี้
ออกมาร่ำรำให้ดู ให้ดู	ให้พ่อปู่ฤๅษี
นางก็ทำกริมยิ้มระบาย	มาด้วยพันเงอเอ้ยที่ ฯลฯ
นางเห็นจันทโครพ	นางก็สบตา
แต่นางโมราไม่	สงสัย ฯลฯ
นางจึงยืนวางท่า	ไม่เจรจาอย่างไร
เออนางจะทำอย่างไร	เงื่อนี้
แล้วนางจึงยืนวางท่า	ให้สมสว่างราศี
ใครเห็นมองเพลिन	ใครจะเกินไม่มี ฯลฯ
จันทโครพ	เมื่อเปิดผอบออกมา
นี่มันเป็นผีหรืออะไร	แปลกใจหนักหนา
หรือว่านางฟ้าลงมาให้เห็น	หรือว่าเป็นเทวดา
แปลกใจหนักหนา	ยืนตั้งนานเงอเอ้ยนาน ฯลฯ
นี่มันอะไร	เข้าไปใกล้ซิหว่า
เป็นผีหรือเทวดา	ตัวเรายังสงสัย ฯลฯ
นี่มันเป็นผีหรือเทวดา	ตัวของข้ายังแปลกใจ
จึงเข้าไปใกล้อีกนิด	เอามือสกิดแม่ทราวม้วย
นี่นะแม่คนงาม	พี่ก็จะถามจะไถ่
ว่าเธอมากับพี่	แล้วเธอนี้เป็นอะไร
จงเจรจา	เอ๋ยปราสัย ฯลฯ
นางดมราพึงจบ	จันทโครพปราสัย
น้องมากับพี่	น้องอยู่ในผอบนี้ไง
น้องไม่ใช่ผีหรือ เทวดา	ตัวของพี่แปลกใจ
อย่าได้พะวง	สงสัยเลยนะพี่เงอเอ้ยยา ฯลฯ

อุแม่เอียงามจริง
 สิริร่างงามวิไล
 ผี้งแรกรุ่งจะผลิ
 เหมือนเกสรบังกาบ
 สวยอะไรอย่างนี้
 เป็นนางฟ้า
 จะมอบหน้าที่
 พี่มิได้คุยโว
 นางโมราฟังจับ
 เรารักวันนี้
 ให้ถึงเมืองพาราณสี
 น้องได้ฟังคำพี่
 เลยตกลง
 อีกคนก็หนุ่ม
 สองคนก็ได้ก็เสียด
 แล้วจันทโครพก็พานาง
 ไปถึงเมืองพาราณสี
 เชื้อพี่เกิดนาง

งามกว่าหญิงใดๆ
 เหมือนอยู่ในชั้นฟ้า
 เหมือนดอกมะลิอ่อนๆ
 เหมือนกุหลาบกลางป่า
 พี่ไม่เคยเห็นสวยเหมือน
 ไปถึงเมืองพาราณสี
 ให้เป็นภรรยา
 ดอกแม่มางโมรา ฯลฯ
 จันทโครพปราสัย
 จะหน้าที่ให้
 จะให้ราชินีเิง
 น้องก็ใจ
 เอ่ยปลงใจ ฯลฯ
 อีกคนก็สาว นึกเอาจะเกิดอะไร
 เป็นผัวเมียกันไวๆ
 ดินทางกันต่อไป
 พี่จะมอบตำแหน่งราชินีให้
 จะวางใจ ฯลฯ

(ทำนองชงโขโค)

เออเฮ้อเอ๋ยชมโค
 ดอกไม้ต่างๆ

แล้วทั้งโยๆตะกา
 เก็บมาให้เพื่อนชม

(ส่งทำนองมอญรำดาบ)

เออเฮ้อเอ๋ย
 หอมไม่หอม
 อัญชันขึ้นไปพัน
 พรหมเก็บได้เก็บเอามา
 รักซ่อนแล้วมีทั้งองๆ
 เจ้าพราหมณ์เก็บได้
 จำปีแล้วก็มีดอกจำปา

ยามยากจะเก็บดอกจากเอามาแซมผม
 มาปั่นกันดมเอามาแซมผมไปตามพาสา
 กับมะลิลา
 เอามาร้อยพวงมาลาลัย
 ไก่อฟ้า
 เก็บเอามาเอามาร้อยพวงมาลาลัย
 เจ้าพราหมณ์เก็บได้เก็บเอามา

เอามาร้อยพวงมาลัย	ร้อยแล้วนางน้องแก้ว
พิศสถานไป	ถ้าแมนเนื้อคู่ฉันอยู่ที่ไหน
ให้พวงมาลัย	ไปสามกร ฯลฯ
พี่จำพี่จำ	เดินทางมาถึงป่ารก
น้องอยากชม	นกจริงหนอ
นั่นนกออะไรนะพี่จำ	มันบินมา
จับต้นสมอ	นั่นโพระดก
นกกระเรียน	มันวนเวียนมาขอ
มาไร่กล้วยไร่ส้ม	มันเที่ยวชมเที่ยวเล่า
ตัวผู้จะหากิน	ตัวเมียก็บินมาขอ
มีกล้วยสุกเอาให้ไป	ลูกก็พอ ฯลฯ
นกกระจิบนกกระจาบ	นกพิลาบหม้อ
ตัวเมียเขาหากิน	ตัวผู้ก็บินมาขอ
มีหอยกาบหอยขม	เอาไปดมให้พอ ฯลฯ
นกกระยุงนกกระยาง	บินเดินทางมาไกล
มาเจอหอยกระจี้	ไอตัวนี้ยังใช้ได้
มาเจอหอยเจอหมี	มันก็ดีใจ
แล้วก็เคี้ยวจับๆ	แล้วมันก็หลับสบาย ฯลฯ
นกกระทุงนกกระทา	บินมาแสนไกล
มาพักเหนื่อยอยู่ยอดตาล	สำคัญคงบินไม่ไหว
แข่งมันหักขาก็เสีย	คงมีเมียไม่ได้
เห็นสีขาบป่อง	นั่งร้องไห้ ฯลฯ
นกกระทุงนกกระทา	มันบินมาแสนไกล
มาพักเหนื่อยอยู่ยอดตาล	ตัวของมันยังบินไหว
ถึงแข่งจะหักขาจะเสีย	เจอตัวเมียมันก็ยังได้
(ส่ง)	
ขาหักมันก็ทน	แต่กันมันไว ฯลฯ
(ญ)	
นกออะไรนะพี่จำ	หัวมันแดงรำไม่เคยเห็น
น้องเห็นครั้งแรก	มันแปลกหัวใจเต้น
ช่างไม่มีอยู่	ให้น้องดูสักเส้น ฯลฯ
นกออะไรนะพี่จำ	หัวมันแดงรำ ไม่มีขน
มันไม่ใช่ขนธรรมดา	มันเป็นนกโก่ป่า นกเลงชน

- มันชนจน หัวลอกปอก
มันสู้จนขาดใจ
(ส่ง) โจรดुर้าย
ชาวบ้านเขาก็ดำ
สาวๆเดินมา
เข้าป้อมทีเดียว
ประชาชนเดินมา
ปล้นทั้งสากกะเบือ
ยกอะไรนะพี่จำ
มันหัวกระดกๆ
แล้วมันจะกินอะไร
(ช) นันมันนกเขาชวา
มันทำหัวกระดก
มันทำกระดก
มันมีคู่คลอเคลีย
พอมันมีคู่
นกอะไรช่างพูด
ตัวเมียจะกิน
กินปูจนหมดหนอง
เหลืออยู่ติดบ้าง
นกเสียมอะไรช่างพูด
มันเจอปูอร่อย
(ส่ง) โจรดुर้าย
มีคนเดียว
เข้าป้อมเลยเชียว
ประชาชนเดินมา
ปล้นทั้งสากกระเบือ
โจรดुर้ายใจกล้า
เจอสาวแล้วไม่เกี้ยว
ประชาชนเดินมาปล้นไม่เหลือ
หัวชนกระดอง
(ช) เราเป็นโจรปล้นฆ่า
หัวมันกรอกไม่มีขน
ถึงจะตายมันก็ทน ฯลฯ
อยู่ในป่า
มีคนเดียว
ข้าไม่เกี้ยว
เอาทำเมีย
ปล้นไม่เหลือ
ก็ยังเอาก็ยังเอา ฯลฯ
มันอยู่ข้างหน้าไม่เห็นไหม
ขึ้นฟ้าบนดิน
พี่จึงช่วยแจ้งแกลงไป ฯลฯ
มันอยู่ข้างหน้า นั่นไง
นันมันก็ใหญ่ (เขาเดียว)
นันมันคู่ มันจะมีครูกันไง
พอมันมีคู่แล้วมันก็หาย
มันก็คู่จนตาย ฯลฯ
จับต้นมะกรูดเดียว
ตัวผู้ก็บิน มาคลอเคลีย
ที่ติดกระดองก็ยังไม่เสีย
มันยังนั่งลงเลย ฯลฯ
นกอีปูดมันบินเดียว
มันนั่งทอย เสียจนเพลีย
อยู่ในป่าชาวบ้านเขาก็ดำ
สาวๆเดินมาข้าไม่เกี้ยว
เอาทำเมีย
ปล้นไม่เหลือ
ข้ายังเอา ฯลฯ
มีคนเดียว
จับทำเมีย
ปล้นทั้งสากกะเบือก็ยังเอา
น้องมองว่าเรี่ย ฯลฯ
อยู่ในป่าใหญ่

เราปล้นฆ่าไม่ว่า
 เราจะฆ่าเอาไว้
 ถ้าเป็นสาวเดินมา
 ถ้าเป็นแม่หม้าย
 เราเป็นโจรหนุ่มใหญ่
 แต่ยังไม่มืคูंपราบ
 โจรไร้ใจกล้าเข้าป่าทันที
 หัวเราะรา ลากจะมี
 เออมีสาวมาด้วยหว่า
 เฮ้ออายหนุ่มรูปหล่อ
 ไอ้หนุ่มกลัวถลอก
 เราเป็นพระราชชา
 ท่านมาขอผู้หญิง
 ว่าเราไม่ให้
 จะเป็นอะไรใจเรานั้นคง

(โจร)

ไม่ให้เราเราก็ฆ่า
 อย่าทำบิดบวน
 มาซิโมรามามาซิมากับพี่
 โมราใจทรามนัก
 เออะมันอย่างไรนี่
 แอบรักกับโจนไพรสี่

(มอญรำดาบ)

จะถึงพระอินทร์ตราผู้เป็นใหญ่
 จะได้สารทุกเดือนร้อนประการใด
 ทิพพระอาสาเคยอ่อนแต่ก่อนมา
 จะแลดูมนุษย์มันทำกัน
 เหลียวไปดูทางอื่นกูรู้จบ
 อยู่ซ่าไม่ได้ในคราวนี้
 ป่าพระราชาคงเป็นผี
 โมราใจชั่วไม่ส่งให้ตัวรัก
 เขาเป็นพระราชชา

ราชาหรือว่าใครๆ
 เลยสักคนเงอเอยเดียว ฯลฯ
 ตัวของข้าก็จะเอาไว้
 ควบให้ป่าลาบ ฯลฯ
 ใจกล้าอายุห้าสิบปี
 ซี้ไ้โคนมันพอก พอลอกเป็นคราบ ฯลฯ
 เจอใครมาข้างหน้า
 เหมือนรถขบวน ด่วนจี้ออกมาด้วยทันเงอเอ้ยได้
 สองตาตะลึงมองมณียื่นจตจ้อง อ้อใช่ ฯลฯ
 เราของสาวจะได้ไหม
 จงบอกไป ฯลฯ
 มาขวางหน้าเราได้อย่างไร
 พุดใจจริง
 ไอ้โจร คอยเนาจงเข้าใจ ฯลฯ
 ท่านคงไม่สมประสงค์ ความปรารถนา ฯลฯ

ถึงเป็นราชาเราก็ไม่เอาไว้
 เราด่วนใจจี้
 โมราคนโก้คงโหด ฯลฯ
 แอบรักกับโจรไพรสี่
 มีผิวสักรักพัก
 จะส่งพระขันให้โจรป่า

ดูแลคนทั่วไปทั่วทั้งโลกเอย
 ยังพะวงสังสัยในตำนานเราเอย
 กระด้างดั่งศิลาให้ร้อนใจเอย
 กันต่อชนกัน กลางวันนี้เอย
 จันทโครพจะเป็นผีเอย
 เหาะลงพื้นที่ปลถพิลงทันตีเอย
 จะทำอะไรดีนางโมรา ฯลฯ
 ให้ด้านกับโจรไพรสี่ ฯลฯ
 ยังคิดฆ่าเขาได้นางใจร้ายนี่

ก็เลยแทงจันทโครพ
 ชะนางโมรา อีหาอี ฯลฯ

จะกล่าวถึงพระอินทร์ตรา
 วันนี้ดูซิดูซิมันเป็นไฉน
 แต่วันนี้เป็นอย่างไร
 ตัวของข้าให้แปลกใจ
 จึงแลดูหมู่มนุษย์
 จะได้สุขทุกข์โศกเป็นไฉน ฯลฯ

จึงเปิดพระแกแลดู
 เอากันต่อกันชนกันได้
 พระอินทร์จะหยุดหย่อน
 ชะนางโมราใจชั่ว
 เอาด้ามไปให้โจรไพร
 โจรมันก็ฆ่าไม่เอาไว้
 พระอินทร์ตรามาถึง
 เห็นโมราอยู่กับโจรไพรสี
 ใจมันร้อนเหมือนยักษ์
 มึงได้ชมสมใจ
 พระอินทร์ตราอ้าปากงาๆ
 นาโมราเป็นชะนีเสจ ฯลฯ

ตั้งแต่นั้น
 เพร่าใจมึงร้าย
 กูสาบแล้วปล่อยทิ้ง
 ประชาชนคนเขาก็ไม่เท็จ
 เพราะใจมึงชั่วและเด็ด
 พระอินทร์ตราว่าคาถาสามจบ
 พระอินทร์ว่าเจ้าจงเชื่อ
 จะเจอเนื้อคู่ที่แท้จริง
 เจ้าจะได้ชมสมใจ
 เจ้าจงระวังนะหลานยา
 เจ้าจงระวังให้ดี
 ไชโยไชยยะ

คราวนี้คงจบเป็นผี
 ที่รักษาทั่วไปทิพย์พระอาสา
 มันเคยอ่อนเหมือนสาลี
 แข็งเหมือนหินศิลา
 ให้พะวง สงสัยขึ้นมาด้วยทันที ฯลฯ
 ดูให้สุดทั่วทั้งโลก

อยู่กันทำกัน
 พระอินทร์จะเอาอย่างไอ้ที่มันมันก็ร้อน
 มันก็ไม่ได้
 เอาตัวให้ผัวรัก
 มันส่งด้ามพระขันให้โจรป่า
 มันสวยแต่ตน แต่กันมันไว ฯลฯ
 ไม่ตรงตรงอยู่รำไร
 ดูซิดูซิ มันทำได้
 ผัวที่รักมันก็ไม่เอาไว้
 มึงดอกนางคนเง่อเอยนี้ ฯลฯ
 แล้วก็ทราบทันใด

มึงต้องเป็นชะนีเสจไป
 เหมือนอย่างใจเพชร
 ไปอยู่ฝูงลิงซีไป
 มึงต้องร้องไห้หาแต่ผัว
 กูสาบแล้วปล่อยทิ้งให้ลิง มันเท็จ ฯลฯ
 จันทโครพก็ฟื้นได้
 เดินทางไปทางเหนือลูกไป
 น้องหญิงที่สวยวิสัย
 แล้วในคราวเง่อเอยนี้ ฯลฯ
 จะมีคนมาแทนที่
 เอาไปๆ ฯลฯ
 ไชยชะนะกับไพร

เจ้าไปอย่าได้มีภัย
 แนะนำเวลา
 ให้พรเสร็จสรรพ
 วิมานชัย ฯลฯ
 เมื่อถูกคำสาบ
 ร่างกายก็สิ้นระริว
 อยู่ไม่ซำก็
 เป็นชะนีร้อง
 ไปอยู่ไหน
 รู้เรียกผัวไว้ว
 ก็มาที่ไหน
 เพราะบาปกรรมทำ
 ปีพาลจำว่าฉันทัว
 เวรกรรมเวรกรรม
 ตายแล้วเข็ดๆ
 จะย่อยกว่าถึง
 เรื่องจบยังไม่
 ยังไม่ถึงคราว
 นางโมราใจชั่ว
 ให้ผัวได้อย่างไร
 โจรมันก็ฆ่าไม่เอาไว้
 มรณาพระอินทร์ก็ช่วยได้
 ฟืนกายขึ้นมาด้วยทันเงอเอ๋ยที ฯลฯ
 พระอินทร์ตราเราก็เชื่อ
 จะพบเนื้อคู่ที่ถูกใจ
 รับพรพระอินทร์ตรา
 มาถึงป่าใหญ่นี้
 จะหยุดพักกันสักที
 เดินป่าคนเดียว
 นั่งชมป่าเลื้อย
 นั่งต้นตะแบก
 นั่งมะขามป้อม

ให้มีผู้อุปถัม
 ได้เวลาเข้าเจ้าจงคงใคร
 พระอินทร์กลับ
 โมราใจหายวาบ
 ของพระอินทร์ตรา
 ให้นึกกลัวหนักหนา
 กลายเป็นชะเงอเอ๋ยนี้ ฯลฯ
 โอดโอยว่าผัวไว้ว
 มาไว้วมานี้มานี้ ฯลฯ
 ไปทั้งป่าผัว
 จะทำอย่างไรเงนี้
 ได้ทำไว้จะต้องกลายเป็นชะนี
 มาเป็นผัวให้ฉันทึ
 ลิงจะทำทั้งปี ฯลฯ
 ลิงมันก็เปิดทั้งปี
 จันทโครพ
 ก็ยังไม่ตาย
 มอดม้วยเอาไว้ได้
 เอาปลายมีด
 เอาด้ามให้โจรป่า
 แต่ยังไม่ถึงที่
 เหมือนหลับแล้วตื่น
 ให้ทางๆเหนือ นันใจ
 คงได้ประสมศรี ฯลฯ
 แล้วก็รีบเดินคราใคร
 ร่างกายเหน้อยนัก
 คงไม่มีอะไรภัยคงไม่มี ฯลฯ
 มันแห้งเกี่ยวหัวใจ
 ไปก่อนจะผ่อนสบาย
 นันหูกวางนั่งยางทราย
 นันพุทรา

ข้างหน้านั้นไทรใหญ่
 น้มนะเตื่อ
 น้มนะคำไก่
 น้มนะรุ่ม
 มะปริงมะปราง
 โอ้อ้อเหลือเชือกกล้วยไข่

น้มนะพลับ
 น้มนะเชื่อ
 น้มนะซาง
 มีลูกเป็นกลุ่มคือมะไฟ
 มะนาวมะเชื่อ
 ชมต้นไม้เสียเพลิน บังเอิญกลับไป ฯลฯ

(ส่ง ทำนองกึ่งเบ้งรู้ข่าว)

นางยักษ์สินีอยู่ในถ้ำ
 หลับไปสักครู่ไม่รู้ตัว
 ตกใจล้มตาแล้วไม่มี
 ตกใจล้มตาแล้วไม่มี
 เสียตายจ้ง
 คิดถึงความฝัน
 ความฝันขนาดนี้
 เดินลัดมองทั่ว
 เดินทางมาถึงป่า
 จึงเหลียวซ้ายแลขวา
 ใครหนอใคร
 ใครหนอใคร
 อยู่ที่นี่
 จับนุ่นหน่อย
 เอามือไปครีบ
 ฝ่ายจันทโครพล้มตา
 เผลอหลับไปนิด
 กำลังฝันถึงสาว ๆ
 ตกใจตื่นล้มตา
 ตัวมันขนาดนี้
 ตกอกตกใจ
 นางยักษ์มากไหนมาใกล้เรา
 ว่าไปไปให้พ้นเสีย
 ให้ไปไป ไปเสียจากที่นี่

อากาศก็เย็นฉ่ำไปทั้งตัว ไปทั้งตัว
 ฝันว่ามีผิวป็นตัวตน
 ตอนหลับมันดีดีเมื่อมีผิว
 ให้มาซ้ำอีกที
 เสียตายจ้ง ฯลฯ
 ใจระริวจะหาผิวให้ได้
 ของจริงขนาดใด
 จะหาผิวให้ได้
 ใหญ่แล้วด้วยทันגעอ่อยนี้ ฯลฯ
 อยู่ที่ป่าใหญ่
 มาอยู่ที่นี่ ฯลฯ
 มานั่งพับมานั่งหลับ
 สำรองตรวจให้ดีเง้เรา
 จับตรงนิตเอามือสะกิดเบา ๆ
 กงจิวามันมีหรือป่าว
 นั่งชมป่าหลับไป
 ไม่รู้ใครสะกิดทำไม
 กำลังยาวใหญ่
 นางยักษ์ตัวใหญ่มันมาทำไม
 ของดีขนาดไหน
 ลูกมาด้วยทันגעอ่อยที่ ฯลฯ
 เหม็นสาบเหม็นสาบตัวเขา ราวๆเหม็นผี ฯลฯ
 มาอยู่กับคนไม่ได้
 เจ้านี้เป็นยักษ์

เจ้านี้เป็นยักษ์สินี
 ขอหอมหน่อยจะได้ไหม
 พอหอมเสร็จแถมให้
 หอมตรงนั้นตรงนี้
 หอมหน่อยจะมีสุข
 มาใกล้ๆมานี้ มานี้ ฯลฯ
 ถ้ารักตัวกลัวตาย จงเข้ามา ฯลฯ

รีบไปเสียก่อนเดี๋ยวจะนอนหาอ้อ ฯลฯ
 มาใกล้ๆเข้ามาทางนี้ๆ
 แหวนเพชรที่ฉันมี
 แล้วจะบายเง้อยใจ ฯลฯ
 ทั้งสนุกสบาย
 ถ้าไม่เข้ามาเราจะฆ่าไม่เอาไว้

(จันทโครพ) จันทโครพเรียนจบทุกวิชา

ทั้งกะปี่ก็คล่อง
 นางยักษ์สินี
 เหนือวางขา

กระบองก็ไวหนักหนา
 เพรไพโรจจันทโครพแทงไป
 นางยักษ์ก็ดันสิ้นชีวี ฯลฯ

(สังสาริกา)

นางสาวมธุระริน
 เพราะมันเป็นเวรกรรม
 อยู่คนเดียวเหงาก็เหงา
 ต้องอยู่คนเดียว เหลียวหาใคร
 อยู่คนเดียวเปลี่ยวฤดูดี
 จะต้องไปหาอาหาร
 กลัวก็กลัวต้องจำใจ
 เก็บผลไม้เอามา
 นางมธุระรินเดินมา
 ลูกไม้มันมีสุกงอม
 นั้นลูกอินลูกจันทร์
 นั้นมะม่วง นี้ก็มะปราง
 กินไปเก็บไป
 กินไปเก็บไปจนเพลินนางถึงเดินกลับ
 ใครหนอมาที่นี้
 นางพะวงสงสัย
 นางแอบขม้าย

อยู่ในถ้ำ
 อยู่คนเดียว
 ยังเศร้าใจ
 ก็ไม่มี
 ทุกวัน ฯลฯ
 มาเลี้ยงตัว
 ต้องไปป่า
 มาเก็บไว้ ฯลฯ
 มาถึงป่าใหญ่
 มีส่งกลิ่นหอมกลับไป
 นำรับประทานเสียนี่กะไร
 ต้นล่างนี้ลำไย
 ได้มามากเง้อเอ๋ยมี ฯลฯ
 ใจหายวาบ ใครมาที่นี้ ฯลฯ
 เป็นผีหรืออย่างไร
 เง้ นี้
 ชายตามองดูอ้อเป็นชาย

รูปร่างสง่า น่าจะ
 นางยืนวางท่า
 มาพบนางในป่า
 สวยจบครบถ้วน
 จึงเข้าไปถามทัก
 สวยเด่นเหมือน
 ถ้าได้เธอประครอง
 นางมุสรีนใจหาย
 เกิดมาไม่เคยเห็นเลยหนอ
 รักก็รักมาจากใด
 ถ้าพี่รักนวลน้อง
 น้องยอมให้กอดตลอดคืน ฯลฯ
 นางตกลงปลงใจ
 สุริเยนทร์ก็เห็น
 นางนิกอายระคาย
 มาอยู่กันที่นี่
 ถ้าของน้องธรรมชาติ
 ใครได้อยู่ได้พัก
 ถ้าของน้องช่างงาม
 ใครเอาปูนมาทา
 มองข้างซ้ายข้างขวา
 หินแยกสองข้าง
 เห็นแล้วมีสุข
 สมมุติว่านางมุสรีนกับจันทโครพ
 นางห้องอ่อนๆ
 คิดถึงเมืองพาราณาสี
 จึงชวนมุสรีนภรรยา
 อยู่มาจบครบสามเดือน
 อยู่ในถ้ำไม่นานนัก
 ชักนวนชวนนางเดินทางไป
 พี่คิดถึงพ่อเสียแยะ
 เพราะจากทานมาหลายปี
 ไม่ใช่เงื้อม
 ประสักร้านาที ฯลฯ
 งามสง่าสมส่วน
 งามกว่านวลหญิงอื่น
 บอกรักน้องสาว
 ดาวมิแสงพรารวยรื่น
 ไม่จากน้องสักคืน ฯลฯ
 เห็นผู้ชายหวานชื่น
 รูปสวยหล่องามนัก
 ยังไม่เคยมีใครคนอื่น
 น้องไม่ต้องให้ชมชื่น
 ชวนกันไปอยู่ถ้ำ
 จวนค่ำเงื้อม
 เขิน หันมาเชิญตัวพี่
 ให้สบายใจเงื้อม เอ๋ยใจ ฯลฯ
 ช่างสะอาดยิ่งนัก
 ไม่อยากจะไปไหน ฯลฯ
 หน้าถ้ำโตใหญ่
 หรือมาฉาบ หน้าถ้ำนูนไม่ลาดคูวิสัย
 มีหญ้าขึ้นอยู่ใดๆ
 ชะยังมรทางเดินเข้าไป
 สนุกใจ ฯลฯ
 อยู่ครบสามเดือน
 จันทโครพจะจรจากเคลื่อน
 จากมาหลายปีกลางเดือน
 น้องจำจงไปเป็นเพื่อน
 แล้วตองครงเงื้อมใคร ฯลฯ
 ได้ร่วมรักกับมุสรีน ยังไม่สิ้นถึงปีต้องจากไกล
 น้องจำจงเชื่อพี่วันนี้ต้องคราใคร
 คิดถึงแม่ก็ใจหาย
 ป่านชะนี้จะเป็นอย่างไร

มุสรีนน้องจำเราคราใคร ฯลฯ
 น้องเท้าหลังน้องก็ต้องเชื่อฟังพระภูวนัย
 จะต้องลาคราใคร
 ถ้าจำต้องลาก่อนจำต้องจรจากไกล

จันทโครพมองถ้ำ
 อยู่ร่วมรักกันยังไม่ได้ปี
 กว่าจะได้แลหลังกลับ
 จันทโครพก็เสียใจ
 พระองค์ก็เอามือโบก

(ส่ง มอญรัตดาบ)

เอ้อเอ้อเฮ้อเองเงย
 แล้วแลดูจะจากไป
 เคยอยู่ถ้ำร่วมรัก
 เสียตายถ้ำน้องต้องลัย
 ดั่งดวงใจจำเป็นต้องจากไกล
 ต้องกลับพารานาสี
 วันนี้ต้องลาจากถ้ำ
 หันมามุสรีนน้องจำ
 ประเดี๋ยวแดนจะร้อนเดินไม่ไหว
 เดินรัดตัดทางยังไม่พ้นป่าใหญ่
 เรามาหยุดพัก
 เราค่อยไป
 เอ้าพักก็พักก่อนเสียก่อน
 ค่อยจรจากไป
 กลัวจะเกิดอันตรายโพลภัย
 นางเดินทางด้วยเท้า
 ขอพักผ่อนนอนในที่เงนี้
 น้องหลับตาสักห้านาที
 จันทโครพ เดินไปมาในป่าใหญ่
 เลยลงนั่งพักไม่ช้านักก็ง่วง
 พลุดลุกขึ้นเดินใหม่ความกลัวไพรจะมี

มุสรีนฟังว่าพระภัสตาก็เข้าใจ
 คิดถึงถ้ำที่เคยอยู่ ดูๆแล้วใจหาย
 ไปแล้วในวันแจ้อเอ้ยนี้ ฯลฯ
 มีโอกาส จะมาใหม่ มาที่นี้ ฯลฯ

เอามือแล้วคลำแล้วใจหาย
 วันนี้ต้องจากแน่ๆ
 ก็คงจะนับเป็นปีเงปี
 แทบร้องให้ปีๆ
 แล้วโศกโศกี้ ฯลฯ

เสียดายถ้ำแท้ๆ
 ใจหดหู่อยู่นานๆเอ้ย
 ต้องจากใคร
 มองไปมารักก็รักหวงก็หวง
 ในวันนี้ลาแล้วใจหายวาว
 ไปกันในวันนี้ไปแน่นอนเอ้ย ฯลฯ
 วันนี้ต้องจำจากไป
 วันนี้ต้องพากันไปเวลาแดงอ่อน
 สองเรามาพากันไปเสียเถิดแม่ดวงเงอเอ้ยตา
 น้องเมื่อยขาทนไม่ไหว
 กันก่อนพอแดดอ่อน
 พี่จำจะว่าอย่างไรเงนี้
 พอแดดอ่อนเรา
 ใจกังวลอยากให้พ้นป่าใหญ่นี้
 จะมี เพราะอยู่ในดงเอ้ยพงษ์ถี้ ฯลฯ
 มันก็เข้าทนไม่ไหว
 จันทโครพ พี่จำช่วยเป็นตาให้น้องที่
 คงจะไม่เป็นเงเอ้ยลัย ฯลฯ
 เมื่อยทนไม่ไหว แล้วแม่มโถมสี่ ฯลฯ
 ใจก็เป็นห่วงนางเงนี้
 เดินไปเดินมาได้สักห้า

ห้านาทีเลย นอนหลับข้าง
 (ส่ง ทำนองกึ่งเบ้งรู้ข่าว)
 ยักขรัยใจกล้าอยู่ในป่าใหญ่
 ไม่สนุก ไม่สนุก
 แสนสนุก
 ร้องคนเดียวรำคนเดียว
 รู้ไปพี่พาลรับไป
 ยักขาอย่างช้า
 อดไม่อิ่มไม่เป็นทุกข์
 สิ่งสสารสัตว์ชอบกัด
 อาหารข้ามวันเราไม่เอา
 ยักขารัดมาถึงป่าใหญ่
 วันนี้ไป อยู่ที่ไหน
 ช้าๆนั้นอะไร
 ย่องเข้าไปดูใกล้
 เอ้อหรือว่าจะไปไหน
 คาถาให้สองลา
 แล้วจึงจับนางใน
 แล้วคลายมนต์
 ถ้าไม่บอกจะกินไม่เอาเดี๋ยวนี้ ฯลฯ
 บอกเรามาให้สิ้น
 จงบอกมาในคราวนี้
 เดินถนัดอยู่ในถ้ำ
 คนงามนี้
 เรามาพบกันในป่า
 แล้วฉันก็ท้องได้สามเดือนกว่า
 จงช่วยเมตตาเอาปราณี
 หัวเราะว่า อะฮ้า ฮะฮ้าแจ๊วๆ
 นางยักขาไม่รู้ไร
 นางก็ตื่นแทบสิ้นชีวี
 แล้วยักขาสามารถคลายมนต์ก่อน
 ทำให้เป็นไปเหมือนโรไม่ชี้ ฯลฯ

แม่นางนารี ฯลฯ
 อยู่คนเดียวแสนสบาย
 ถ้าอยู่สอง
 ไม่สบาย ไม่สบาย
 มันสนุกที่ไหน
 แสนสนุกแสนสนุก
 ชอบสนุก
 ชอบสนุกใจ ชอบสนุกใจ
 เล่น ชอบ กินเป็นๆแล้วสุขใจ
 กินเห็บคนควาแทบจะสิ้นไม่เอาเลยไม่เอาเลย
 สิ่งสสารสัตว์ไม่มี
 เดินย่องๆมองมา
 อ้อสองคน นั่งหลับกันอยู่
 สงสัยเป็นสามภรรยา
 จึงใช้เวทมนต์
 หลับสบาย
 ออกมาทันทีเงอเอยที่ ฯลฯ
 คาถาแล้วถามว่าจากไหน
 เราจะไม่กินตัวเจ้า
 ฉันชื่อมุสรีน
 ได้เสียได้ผิว
 ผิวฉันชื่อจันทโครพ
 แล้วพาไปอยู่ในถ้ำนี้
 จึงเดินทางมาเมืองพารานาสี
 นางยักขัสตีใจ
 เสรีจุกแล้วคราวนี้
 จับนางฟ้าพัดกับปัดตฤ
 แล้วก็กัวเงอเอยไป ฯลฯ
 แล้วมานอนใกล้ๆ

จันทโครพตื่นมาเห็นภรรยาอยู่ใกล้
 มุสรีตื่นนอนจำ
 อย่างมัวถรมจะค่าเสียในนี้
 พี่จำกอดทีกอดที

(ส่ง มอญรำดาบ)

เออเอ๋อเฮ้อเออเอ๋อ
 จันทโครพชวนนาง
 อย่างรำไรมันจะค่า
 นางมุสรีนตัวปลอม
 เมื่อยแย้ไปไม่ไหว
 จันทโครพจูงนาง
 นางมุสรีนว่าไม่ไหว
 จันทโครพรักนาง
 จึงยอมให้ชู้คอ
 จันทโครพ เดินทาง
 สุรียันตะวันก็ต่ำเงืงนี้
 ลงจากป่าเสียที
 ก็หายเหนื่อยทันที
 หญิงชายถ้วนหน้า
 จันทโครพ ตอบว่า
 แล้วจึงชวนภรรยา
 เราก็มามากันเหนื่อยๆ
 ทานข้าวกันก่อน
 นางทานเข้าไม่อร่อย
 นางนิกอยู่ในใจ
 เห็นเลี้ยงอยู่ข้างรั้วบ้าน
 เห็นเขานอนกันหมด
 (เพี้ยง) อิบังเปรต
 นางจึงอย่างเอื้องเข้ามา
 ไฟสลัวไม่มีใคร
 กลายเป็นยักษ์มันอยากจะกิน
 เจ้าของบ้านเขาแอบดู

รีบจึงเรียกนางพรางด้วยทันที
 เรารีบพากันไป
 นางยักษ์ทำอ้ออด
 เดินทางมาเหนื่อย แม่เมื่อยเต็มที ฯลฯ

เดินทางไป
 อยู่ในป่าเอ๋ย
 ทำไม่ยอมไป
 แล้วพี่จำเอ๋ย
 เดินทางไป
 จะขึ้นชู้คอ
 ไม่มีทางต่อ
 เดินออกไปเอ๋ย ฯลฯ
 พันป่าเกลือจะค่า
 บางบอกพี่จำน้อง
 พี่ก็จะคลายเมื่อย
 ถึงเมืองพารานาสีเข้าแล้วทันเง้อได้ ฯลฯ
 เขาก็มาต้อนรับ นี่พระกลับมายังงี้ ฯลฯ
 เราเดินขว้าวมาเอาภรรยาไปด้วย คนสวยเง้อนี้
 อาน้ำอาบท่าเสียที
 เราก็เมื่อเต็มที
 อยากจะนอนเต็มที ฯลฯ
 ได้หน้อยแค่นี้
 เห็นวัวควายที่มี
 หวานๆถูกแล้วคินนี้
 นางก็สกิดทันที
 นางสะกิดทั้งเมือง
 มาถึงบ้านเลี้ยงวัว
 นางจึงคล้ายร่างเป็นนางยักษ์
 วัวมันก็กิน แทะสิ้นชีวา
 อู้ถุ่นยักษ์

มากินวัวของเรา
 ต่างคนต่างยืนมองหน้า
 นางกินอ้มเสีจสรพรพ
 คลายมนต์พันที
 นางจึงคลายมนต์
 ให้คลายร่างขึ้นใหม่เงนี้
 นางก็ไปนอนกับสามี
 ชาวบ้านตามมาสักพัก
 พอสว่างก็เข้ามา
 มียักษ์เข้ามาในเงนี้
 เป็นได้หลายตัวผมนี้
 พอสว่างก็เข้ามา
 ช่วยให้ทหารคนหาให้ผมทีเกิด
 ช่วยค้นดูดีมีนอยู่ที่นี่แน่ๆ
 ทหารค้นจนจบ
 นางมุสรีนไปไหน
 เดินทางเมื่อเอยๆ
 แม้กำลับนอนดี
 ให้เข้ามาพิจำมานี้
 จันทโครพ
 นีมันก็สายสามโมงกว่า
 ออกมาออกมา
 นางก็รูกมาทันที
 ทหารมาล้อมกัน
 จงแจ้งประจักษ์สักทีเถอะ
 ว่านางไปกินวัวควาย
 นางจงแจ้งคดี
 นางจึงตอบว่า
 ฉันทบริสุทธีอย่างไร
 ฉันทเป็นมนุษย์คนธรรมดา
 เชิญไปตรวจดู
 ทหารได้ฟังความ

ถึงในคอกพรงนี้ไปบอกพระราชา
 เห็นแล้วก็ตกใจ ฯลฯ
 นางก็กลับเข้าที่
 เป็นมุสรีนใหม่ ฯลฯ
 ทั้งหมดที่สะกดทั่วไป
 แล้วนางก็เข้าไปพักผ่อน
 ตะวันก็สว่างพอดี ฯลฯ
 เออะนางยักษ์มาทางนี้
 ฟ้องพระราชาทันใด
 มันไปกินวัวกินควาย
 แต่ผมก็กลัวภัยจะมี
 พระราชาจงปราณี
 พระราชาเงอเอ๋ยฯ ฯลฯ
 มันวิ่งแรมมาเมื่อตะกี ฯลฯ
 จันทโครพก็ออกมา
 ไม่นานนางบอกว่า
 ยังเหนื่อยขอพักผ่อน
 นางเรียกจันทโครพ
 มาขนาดมาเช็ด มาเช็ดตัวที ฯลฯ
 ฟังนางแสนละอาย
 มันไม่ใช่เวลานี้
 ทหารมาล้อมกัน
 มีเรื่องอะไรนะพิจำ
 นางกลัวตัวสั้นนี้
 พระราชา ฯลฯ
 ของชาวบ้านเขาลอยเท้ามาทางนี้
 แล้วนางจะว่าไฉน ฯลฯ
 ฉันทนี้หนาเป็นมนุษย์
 ฉันทไม่เคยไปกินวัวควายใครเงอนี้
 ยามากกล่าวหาเรื่องไม่ดี
 ฉันทไม่รู้ไม่ชี้ ฯลฯ
 ไม่มีใครห้ามนี้

ทหารจึงคันดู
 กระดุกก็ไม่มี
 ยกเสื่อผ้าออกหลายชั้น
 นีมันก็สายสามโมงกว่า
 ออกมาออกมา
 ไม่รู้ชี้เลือดติดแดงอยู่ด้านหน้า
 เอาเสื่อทิ้งพาลาและธานี
 แล้วหยิบเสื่อมาวางไว้ต่อหน้า
 เธอนางมุสรีนเงอเอयरิน ฯลฯ
 จงแจ้งคดีเอาตัวเจ้า
 เข้าว่าตัวไปกิน
 นางมุสรีนไม่ยอมรับ
 นางดึนรนจนไม่มี
 ผลอดตัวเป็นยักษ์สินี

(ส่ง) จันทโครพระหว่างไพร
 พี่ไรร้อนพี่ต้องจากกับน้อง
 ให้ร้อนใจจะค้นหาให้พบ
 ในราวป่าพี่ตามหามันไม่มี
 จะตามไปทุกที่
 ตามหามุสรีนจำ
 พี่ตามหาตั้งหลายวัน
 ไม่มีแม่แต่เงา
 จะอดอาหารอยากแค้น
 พี่ตามหาจนทั่วทั้งป่า
 จะตามให้พบ
 จะไปหาทางริมน้ำ
 ไม่พบนางไม่กลับไป
 จะไปค้นหาชายน้า
 ขอให้พบแล้วตา
 ฟ้ำก็สว่างที่ชายน้า
 จะขอพักอยู่สักคราว

จะหาว่าดูถูก
 คันดูค้นหาดูห้องเสื่อผ้าดูอีกที
 ไอ่ตัวนั้นมันมี
 มันไม่ใช่เวลานี้
 ทหารเข้ามาล้อมกัน
 ณะลอยยาไปกินวัวเขาจริง
 นางคนนี้ ทิ้งไว้ที่นี่
 จงแก้ความไปตามคดี
 ณ เจ้ามุสรีน
 ไซหรือไม ฯลฯ
 แต่เขาก็จับตัวไว้
 นางดึนรนด้วยความกลัว
 ช่วยกันรุม ตั้งพักจับนางยักษ์สินี ฯลฯ

นางมุสรีนไปอยู่ไหน
 เมื่อท้องอ่อนๆไม่เป็นกินเป็นนอน
 แม้นว่าศพน้องพี่จะต้องตามหา
 ไปที่ไหนไปค้นหาที่น้ำไหล
 ที่มีน้องจันทโครพ
 น้องอยู่ไหน
 พี่นั้นหาพบไม่
 ตัวเจ้าไปอยู่อย่างไร
 หรือจะอยู่แดนไหน
 ชีวพี่แทบวอดวาย
 ไม่พบศพไม่กลับไป
 จะมีดจะคำอย่างไร
 สู้พาเงอเอयरิน ฯลฯ
 จะมีดจะคำไม่ว่า
 ค้นหาจนทั่ว
 กระท่อมของใครๆมาทำให้
 พรุ่งเช้าแล้วก็จะไป

เจ้าของคงไม่ว่า
 ว่าแล้วดำเนิน
 เรียกว่ายายชยาย
 นีมันก็คำ
 ยายจงช่วยเมตตา
 ยายจงเมตตาให้อาศัย
 นางมุสรีนฟังคำ
 จันทโครพมาตามหา
 นางกำลังหุงข้าว
 นางก็ดีอกดีใจ
 นางก็เล่าเรื่องจบ
 คุณเป็นไปถึงขนาดนี้
 ก็พานางลงเรือ
 แล้วเราเดินทางฯน้ำ
 คราวนี้คงคราดแคล้ว
 ชนเอาหลักแจว

ขอบคุณขอบคุณ
 ท่านสละเวลา
 เอาน้ำจะมูกข้าว
 เอามาให้ทุกคน
 ขอขอบคุณรวมกัน
 ขอบคุณหัวหน้า
 ขอขอบคุณด้วย
 ผมก็ขอให้พร
 ขอบคุณ
 ขอบคุณทุกท่านที่มา

เพราะในป่าไม่มีใคร
 เคยเดินไป ฯลฯ
 ฉันทขออาศัยสักคืน
 จะเดินฉันก็ไปไม่ได้
 ฉันทมาตามหาภรรยาอย่าง
 เกอะนะคุณเง้อเอ๋ยยาย ฯลฯ
 นางก็จำได้
 ภรรยาอย่างไร
 ค้นหาจะอย่างไร
 ออกไปรับด้วยพันทงเอ๋ยที่ ฯลฯ
 จันทโครพ ก็ร้องให้
 พอรุ่งสว่างจ้า
 จะหลบทาง ให้ห่างจากเสือ
 เราคงทำไม่พลาด
 พายเรือถึงข้างตำหนัก
 บอกว่าแจวหลบเอ๋ยจบแล้ว ฯลฯ

ท่านใจบุญนำมาให้
 ท่านเดินทางมาไกล
 มาฝากเอามามากให้ผู้สูงวัย
 ผมปลื้มเสียจน น้ำตาแทบไหล
 ทุกท่านที่มา
 พันโทสวัสดิ์สุกใส ฯลฯ
 พันโทบุญช่วยท่านมีน้ำใจ
 เป็นกลอน เพลงปรบไก่
 พันโทชำนาญ ดนตรี ท่านคนมีน้ำใจ
 ที่ไม่ได้ออกนาม

ขอเป็นคำ ขอรัก

ผมจะขอให้พร	เป็นคำกลอน เพลงปรบไก่
ขอให้ท่านมีความสุข	ปราศจากทุกโรคภัย
ไปไหนไปรอด	ไปโดยปลอดภัย
ให้มีแต่โชคลาภ	นะครับทุกคนไป
ทุกท่านมั่งมี	เป็นเศรษฐกิจเมืองไทย ฯลฯ

๖. เพลงฉ่อย

เพลงที่ ๑

เอ๋อ เอ็งเงิงเงอ เอ๋อเอ็งเงิงเงย	นี่ธรรมดาเข้าตงนี่เราต้องชมนก
นี่ธรรมดาเข้าตงนี่เราต้องชมไม้	นี่เราเข้าตงชมนกท่าจะดี
ไอที่ตรงมือชู้้นั้นแหะนกเขาไฟ	ไอที่ตรงมือชู้้นั้นแหะนกเขาไฟ
เขาแขกเขาเขียวที่บินเลี้ยวไปนั้น	บินไปจับต้นจันทน์น้องเห็นไหม
บินไปจับต้นจันทน์น้องเห็นไหม	มัน เดิน เดิน เดิน ได้สักครู่ แลเห็นฝูงงูตักใจ
เอ้อชา เอ้อชา ซาซาฉ่าซา หนอยแม่	แลเห็นฝูงงูตักใจ
ว่างูดงูดินมีสี่ตีนทุกอย่าง	งูสับปลาท้องบางงูเขียวหางไหม้
งูแสงอาทิตย์ถ้าเราพิศดู	มันก็มีผิดกับงูว่าทั้งหลาย
แต่ว่าคอมันแดงเหมือนอย่างแสงอัคคี	โอ้อโงูแบบนี้พิษก็มันได้
ถ้ามันกัดใครเข้าแผลเน่าถึงตุต	ปากแผลเหม็นบูดแต่ไม่ตาย
เอ้อชา เอ้อชา ซาซาฉ่าซา หนอยแม่	

(นายผล ทับแก้ว)

เพลงที่ ๒

ถ้าแมวนอนหวด	ถ้าตะกวดโยกกล้วย
มันกะซำกะซวยถึงใจ	เรื่องบดเรื่องกลอน
น้องอยากนอนผิง	พี่ร้องได้หลายอย่างสมใจ
ทำโน้นก็ดี ทำนี้ก็เก่ง	พี่ร้องได้หลายเพลง ฉันทมาใหม่
ว่าหรือนายเพลงที่เก่งคำกลอน	แม่มองหน้าเหมือน ยังก้อนเนื้อใน เอฉา เอฉาเอฉา

เพลงที่ ๓

ชุมชื่นแซมซ้อย
เอียงโอบริฐเข้ามาฟัง
ก็เหมือนหวานจากป้อง
เออว่าสวมนี่มาเจอแม่สุวรรณ

จริงนะแม่ร้อยพันช่าง
ให้พี่เห็นพี่เป็นคนต่างบ้าน
เจอแล้วอยากจะลอง
นวลละออง รักน้องเสียพอแรงใจ เออ เออ เออ

เพลงที่ ๔

นี่ลูกไอ้อ้อตัวมันชื่อไอ้แดง
นามสกุลกะเต่า
บ้านหาดตลาดโพธิ์
อีกทั้งกลอนประระ
ทั้งกลอนตันกลอนตัน
การจะรำจะพ้อน
สุดแต่น้องให้พี่
ท่าซ่างลงโกรก
ท่ากระทิงตีปลัก
ท่าแมวนอนหวด
แม่มั่นกะซำกะช่วยถึงใจ เออ เออ

ที่ได้เข้านายเพลงครุว่าใหญ่
บ้านอยู่เขากระโดน
พี่ก็เคยไป
พี่เคยชะเคยชน
พี่ก็เข้าใจ
คูมันอ่อนเข้าจิงหะ
ชะอ้อทำไหน
ท่าโยกสามหลัก
พี่ก็เข้าใจ
ท่าตะกวดโยกกล้วย

๗. เพลงลำตัด

จะกล่าวถึงเสียพันนี้คนสำคัญมีชื่อ
ถ้าสักใครได้มาก็คิดค่าไถ่ถอน
เจ้าพวงดอกอ้อช่อนมแมว
พันไม่ต้องทำไรพันไม่ต้องทำนา
มีหลักแหล่งอยู่บ้างก็หัวสะพานตำบล
เจ้าพวงดอกอ้อช่อจงกล

ที่เพชรบุรีเป็นลือโคกระบือลักขาย
ว่าชะยังร้อนร้อนยังเอามานอนกินสบาย เป๊ะพ้อ เอย
นี่กินเหล้าสองแก้วกินแล้วชื่นใจ
ไม่ทั้งจะคิดด้วยว่าที่การจะค้าจะขาย
ก็นับว่าเก่งหนึ่งคนในทางปล้นวัวควาย เป๊ะพ้อ
ถ้าได้อย่างนี้สักคนจะไม่บ่นเลยสักคำ

(นายผล ทับแก้ว)

๘. เพลงแท้

พี่น้องทั้งหลายทั้งหญิงชายพร้อมญาติ
 หันหน้าเข้าหาจงสามัคคี
 ผืนป่ากำลังจตั้งให้มัน
 พี่น้องทหารหลายพันหลายหมวด
 เราถูกเขายุกอยู่ทุกประตู
 เดียวนี้เมืองไทย
 รัฐบาลแทบบ้าถูกว่าป่นปี้
 แต่ท่านก็มีทำดีเหลือเดา
 ท่านคุณอื่นท่านว่าเหมือนเขา
 ท่านจะปิดเป้าให้เราสบาย
 มันคอยเล็ดลอดข้ามโขงยิ่งค่าย
 ไม่ควรทำไทยไม่น่าจะทำ
 โอ้คนไทยไม่คิดคนผิดไม่ซ้ำ
 ยิ่งเรือทั้งลำดูทำกับเรา
 เรานับถือพระทั้งข่อยและเจ้า
 ไม่รู้กรานลาวไม่เอาแบบพาล
 ลำเรียงเรือลงนำส่งถึงบ้าน
 นิสัยคนพาลสันดานไม่ดี
 ไม่มีสิ่งสัตว์ทำน่าบัดสี
 ลักโน้นฉวยนี้ป่นจีแบบโจร
 ดูดูทำได้เที่ยวลักเที่ยวปล้น
 ทำแบบกองโจรมันน่าเจ็บใจ

หน่อเนื้อเครือญาติเราชาติเดียวกัน
 เหมือนน้องเหมือนพี่ช่วยกันต่อต้าน
 นี่จึงป้องกันอริราชศัตรู
 พี่น้องตำรวจหลายหมวดหลายหมู่
 ตำรวจเราสู้ป้องกันชายแดน
 เมืองไทยมันยุ่งไปทุกหย่อมหญ้า
 บางคนว่ามากกว่าปากท่านดี
 บางคนก็รู้ว่าหูท่านยิน
 อย่าไปว่าท่านพ่อบ้านของเรา
 ว่าชายแดนของเราถูกรุกตลอด
 เรือ นปช นี่มันยังจ่อกระจาย
 แต่ไทยไม่ถอยยังจับมือเป็นมิตร
 อย่าทำวางข้อนี้ยังไม่พอไทยยัง
 เอยมันมากไปหน่อยอย่าให้บ่อยนะ
 ให้ถือน้องพี่นี้ไทยดีปานดาว
 ขาดเข้าขาดของไทยส่งข้ามโขง
 ไม่ควรก้าวร้าวมาเฝ้ารุกราน
 ทั้งด้านเขมรก็เห็นได้ชัด
 มันส่งทหารทำการราววี
 ไม่มีศักดิ์ศรีเออชิงเสียนิสัย
 ไม่ควรก้าวร้าวแย้งเขาฆ่าคน
 เอ้อเออเอ้อเออ

(นายผล ทับแก้ว)

ตำนานแม่น้ำเพชร ครั้งเกิดสงครามโลก ครั้งที่ ๑

สิบนิ้วประนม กราบแก้ววันทา	ญาติมิตรทั่วหน้า ผมจะสาทะยาย
ประวัติกล่าวย่า แม่น้ำเพชรบุรี	อดีตเคยมี สงครามครั้งใหญ่
อริมาประชิด พันธมิตรตั้งรับ	แหลนหลาวหอกดาบ โลมลั่นอันตราย
โหลहितหลังนอง ฝั่งมหานที	น้ำใสกลายเป็นสี แดงฉานตามสาย
คนไทยใจเด็ด เปรียบดั่งเพชรดั่งพลอย	เขาวาน้ำน้อย ย่อมแพ้ไฟ
ชวนกันหลีกหลบ ลงสู่ธารา	เห็นผักตบชวา ลอยมาใกล้ๆ
จึงมุดน้ำหนีหน้า โผล่ป่าผักตบ	เด็ดก้านสยบ เป็นปล่องหายใจ
บ้างก็เด็ดหญ้าปล้อง เจาะปล่องเหมาะสม	แล้วใช้ปากอม ช่วยลมหายใจ
ยามปลอดภัยดี ทุกคนรู้ทิศทาง	จึงว่ายน้ำเข้าฝั่ง ตรงหน้าวัดใหม่
รวมไม้แขนง เถาวัลย์มัดถัก	ไหนเลยจะหัก ออกจากกันได้
รวมกลุ่มต่อยุทธ อาวุธครบครัน	เข้าตีต่อต้าน ศัตรูแพ่พ่าย
ไทยสู้รักษาติ ประวัติสร้างไว้	อยู่ที่วัดท่าไชยศิริ นานหลายเอย

๙. เพลงขันทาล

เดือนสิบเอ็ดน้ำนอง	เดือนสิบสองน้ำลง
พี่พาพี่ตัดพระองค์	ก็อยู่ที่เนินกลางป่า
ว่าปีนี้เอียนน้ำตาลจะแพง	แล้วเตรียมจัดแจงหาไว้
ตัดแล้วเสร็จสรรพ	รีบมากลับมาบ้าน
พอถึงวันดีคืนดี	ฤกษ์ที่จะพาดได้
ไว้พ่อเจ้าพ่อนายที่เคยนับถือ	ว่ายกมือขึ้นไหว้
ไหว้แล้วเสร็จสรรพ	รีบกลับไปพาด
ไปพาดเอาอีตันเมียตัน	เอาอีตันเมียแยงที่มันออกแรงไหลลง
พาดแล้วเสร็จสรรพ	ก็รีบกลับลงโคน
ว่า ซ้า ซ้าโยนโยน	มาหยิบไม้คาบตัวเมีย เอย

น้ำมันขึ้นไปขวดอย่างขวดให้มันกระชั้นนัก	น้ำมันที่มาจากที่อาศัย
พักอาศัยสองคืน	ยกเว้นมาหักเอ็นหางหนู
พี่มาเถิดหนาออกดู	หน้าเหลืองเหมือนแพร
น้ำมันไม่ใช่ตาลดี	ห้า มือก็แช่ได้
ว่าแช่ได้สองคืนขึ้นไปปด	นี่ปาดมาน้ำหยดนี้มองดูท่าจะหยด
ว่าให้ผิวขึ้นอยู่บนยอด	นะเมียที่ยาวขอดอยู่แต่ในเตา
รีบเอาฉนวนรีบมากวนมาแคะ	ไอเสียมก็แคะมันเรื่อยไป
ฝืนก็แพงผอม	อีกทั้งพะยอมก็แพงเหลือ
นี่เราเป็นคนบ้านนอก	ลองบอกให้ชะเชื้อไหม
พอรุ่งสางสว่างส่อง	ทั้งนกกาเหว่าเล่าร้องที่เนินพนวน
ยกหาบใส่ป่าทั้งเพื่อนสาวพร้อมหน้า	นี่เขาก็พากันเดินไป
น้ำมันเมืองทุ่งเมืองหาม	บางคนก็ข้ามนาแคะ
บางคนนั้นหาบรอดแต่	หยุดอยู่ที่บ้านดอน
พอถึงวัดเขาบันไดอิฐ	คิดนั้นก็รอเอียด
พอถึงมะขามขี้เกียจ	เขียดมันก็ร้อนแก่น
พอถึงท่าลาชะแง้	ผู้คนหอมแห่อยู่แน่นไป
พอถึงถนนนอก	ชาวร้านก็ออกมารับ
แล้วช่วยจับวางคาน	ชื้อน้ำตาลออกให้
ได้รับเงินบาทแล้วหนอ	นี่ไปซื้อหม้อแจ็กเงินใหม่
ซื้อเอาทั้งของควาของหวาน	อีกทั้งวุ้นและหมี
ซื้อเอาข้าวเหนียวสองห่อ	นั่นอิมหนอมานาน
จะห่อมากินที่บ้านที่วถ่านองถา	อีกทั้งข้าวเกรียบขนมครก
ที่ถามว่าห่อหมกยายมีไหม	นั่นกว่าจะได้เงินบาทนั้นเอาแทบขาดใจ
เออ เอ๊ย นี่กว่าจะได้เงินเพียงเล่นเอาแม่เหลือเรื่องนั้นเกือบตาย	

๑๐. เพลงซอหม้อข้าว

ซี้ม้่ากรับกรับ	ไปรับคุณตา
คุณตาซอหม้อข้าว	อีเหมาเฝ้าเรือน
อีเหมือนตกกระได	อีเหมทอหูก
อีมุกขายผ้า	อีบ้าหาบหิน
อีอินทร์ท่องโปง	แมลงวันตูดโต่ง
โยกไปโยกมา	

๑๑. เพลงเชิญผี

ผีกลองเอยพระเจ้าใครหา	มาปลุกศาลาก็ให้คนอาศัย
กระเทียมสองไหมะไ่ก่น้อยสองตัว	กระเทียมสองหัวมาเพื่อนเล่นผีกลอง
เอ้าหมากก็กลองอะเอ้าพลูก็กลอง	ยกเชื่องขันทองมาลองเถิดหนา
ผีลงก็ละเหวยผีลงก็ละวา	ผีลงไม่ได้ก็ส่ายให้ลงมา
เอาหนามพุทราเกี่ยวหน้าผีกลอง	ผีผูกแล้วก็ลุกขึ้นรำ

ภาคผนวก ข

ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๑๑ ท่าน

ศูนย์ข้อมูลศิษย์และวารสารมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต



ชื่อนายลิป นามสกุล หอมหวล

วันเดือนปี ที่สัมภาษณ์ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓



ชื่อนายพล นามสกุล ทับแก้ว

วันเดือนปี ที่สัมภาษณ์ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๓



ชื่อนางเทียม นามสกุล ทับจิตร

วันเดือนปี ที่สัมภาษณ์ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๓



ชื่อนางพวน นามสกุล ทองแซก

วันเดือนปี ที่สัมภาษณ์ มีนาคม ๒๕๖๓

ศูนย์ข้อมูลคดีชนชั้นกรรมากรรม

ศูนย์เพชรบุรี



ชื่อนางรินทร์ นามสกุล ศิรินันท์

วันเดือนปี ที่สัมภาษณ์ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓



ชื่อนายมาก นามสกุล วิจารณ์

วันเดือนปี ที่สัมภาษณ์ ๓ มกราคม ๒๕๖๓

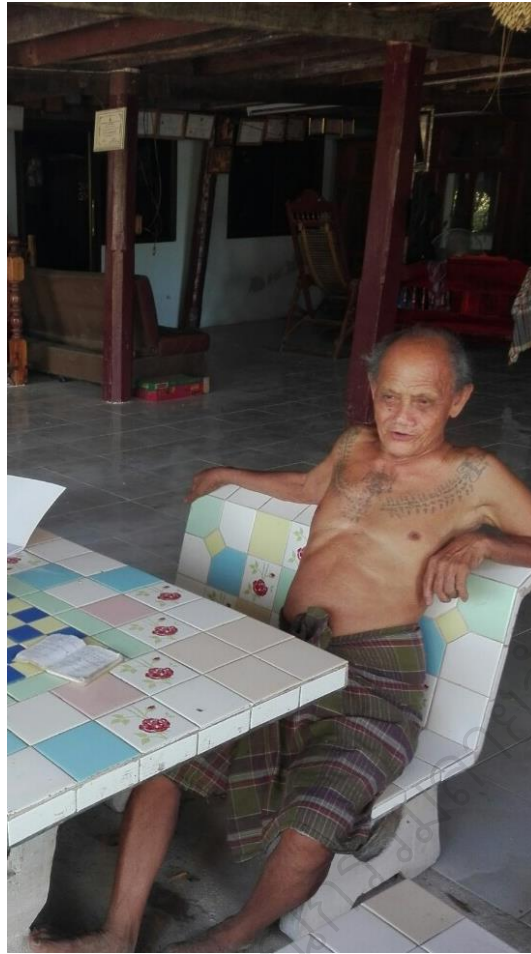
ศูนย์ข้อมูลคดีชนแลกรรณกรรม

พชรบุรี



ชื่อนายล้น นามสกุล ทองแซก

วันเดือนปี ที่สัมภาษณ์ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓



ชื่อนายมาก นามสกุล คงทอง

วันเดือนปี ที่สัมภาษณ์ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓



ชื่อนางบุญธรรม นามสกุล เทศอัน

วันเดือนปี ที่สัมภาษณ์ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๓

ศูนย์ข้อมูลคดีชนวนสารคดี มูลนิธิเพื่อสิทธิมนุษยชน



ชื่อนางบุญ นามสกุล นกเทศ

วันเดือนปี ที่สัมภาษณ์ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓



ชื่อนางเยื้อน นามสกุล เยี่ยมเพื่อน

วันเดือนปี ที่สัมภาษณ์ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๓